

Berichten Buitenland

Voor de Nederlandse agribusiness | jaargang 33, nummer 4, april 2007

- Agribusiness en de Olympische Zomerspelen 2012
- Florerende tuinbouwsector Ethiopië
- Maleisië veelbelovend: LNV-bureau geopend

Deze maand in

Berichten Buitenland

2

Olympische Zomerspelen 2012

Kansen voor de agribusiness, ondersteund door de Nederlandse overheid.

6

Colofon

Berichten Buitenland is bestemd voor het Nederlandse agrarische bedrijfsleven en is een uitgave van de directie Industrie en Handel van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het doel is informatieverstrekking over relevante ontwikkelingen op agrarisch handelsgebied, buitenlandse markten, handelsbemiddeling enzovoort. De LNV-bureaus in het buitenland dragen in sterke mate bij aan de berichtgeving in dit blad.

Er wordt gedrukt op een chloorarme papiersoort, in een inktbesparend FM-raster. Er wordt verzonden in recyclebare sealbags.

Uitgever

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Industrie en Handel
www.minlnv.nl/agribusiness

Redactieadres

Redactie Berichten Buitenland
T.a.v. Linda Hulshof
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. +31 (0)70 378 52 59
E-mail: l.hulshof@minlnv.nl

Informatie en abonnementen

Voor informatie over artikelen of een (gratis) abonnement kunt u contact opnemen met Jacques Verbeek
Tel. +31 (0)70 378 40 64
Fax +31 (0)70 378 61 23
E-mail: j.j.m.verbeek@minlnv.nl

Realisatie

JB&A Exxion Communicatie

Druk

Den Haag Offset

ISSN 0920 – 0975

De informatie, meningen en opinies in dit blad worden naar voren gebracht buiten verantwoordelijkheid van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Het overnemen of vermenigvuldigen van artikelen uit dit blad is alleen toegestaan onder vermelding als volgt: Berichten Buitenland, [maand/jaar], [pagina's].

5 Statistiek

5 Column

11 Kort Graag...

18 Laatste nieuws

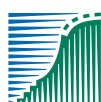
19 Marktrapporten op internet

20 LNV-bureaus in het buitenland

Omslagfoto

Artist's impression van onder andere het geplande Olympisch Park: kans voor de Nederlandse agribusiness. Zie verder pagina 2-4 van dit blad.

Foto: London 2012.

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Het primaire doel van de directie I&H is het bevorderen van duurzame en vitale agroketens, alsmede het bijdragen aan een duurzame internationale concurrentiepositie van het Nederlandse agrobedrijfsleven. Dit zijn tevens de vier kernbegrippen van het werkerrein van de directie I&H. Onder *duurzame* wordt verstaan: maatschappelijk verantwoord

conform de drie P-gedachte (Profit, People en Planet). *Vitale* houdt in dat wordt gestreefd naar versterking van de internationale concurrentiekracht. Uit *agro* blijkt dat de focus ligt op de landbouw- en voedingssector. *Ketens* verwijst naar een perspectief dat de gehele agrofood-kolom omvat, te weten van primaire sector tot aan de consument.

Het nieuwe gezicht van Ethiopië

Een florerende tuinbouwsector.

Maleisië: landbouwsector belicht

Kennis en management ontbreken.

12 Korte berichten uit het buitenland

Afrika

- 12 **Algerije**
Kwaliteitskeuring, Danone

- 12 **Kameroen**
Tuinbouw en sierteelt

- 12 **Marokko**
Graan

Amerika

- 12 **Argentinië**
Bankgarantie

- 13 **Brazilië**
Diervoedersector

Azië

- 13 **Indonesië**
Hypermarkten

- 13 **Korea**
Vrijhandelsakkoord

Europese Unie

- 13 **België**
Voedingsdistributie

- 14 **Denemarken**
Vleescontrole

- 14 **Duitsland**
Catering

- 14 **Frankrijk**
Mengvoeder, Herstructureringen, Bereide vis, Export, Inkoopcentrale

- 15 **Spanje**
Agro-export, Biodiesel, Iberische ham, Vlees(producten)export, Consumptietrends

- 16 **Tsjechië**
Landbouwgrond

Midden-Oosten

- 16 **Verenigde Arabische Emiraten**
Vogelgriep

Overig Europa

- 17 **Oekraïne**
Biobrandstof, Voedingssupplementen

- 17 **Zwitserland**
Supermarkten

Olympische Zomerspelen 2012

Over vijf jaar, om precies te zijn van 27 juli tot en met 12 augustus 2012, zullen in het oostelijk deel van Londen de Olympische Zomerspelen worden gehouden. Aansluitend aan deze periode zullen tevens de Paralympische Spelen plaats vinden. Voor het Nederlandse bedrijfsleven biedt dit unieke kansen. Al lijkt het jaar 2012 nog ver in het verschiet, toch is het belangrijk voor de Nederlandse agribusiness nu al plannen te maken en alert te zijn op te verwerven contracten.

Naar aanleiding van de komst van de Olympische Spelen naar Londen in 2012, stelt LNV-Raad Frits Thissen: "De Spelen in 2012 zijn slechts een momentopname. Maar een duidelijke en zichtbare aanwezigheid van de Nederlandse agribusiness op de Spelen zal naar mijn stellige overtuiging bepaald geen windeieren leggen voor de langetermijnperspectieven van de Nederlandse agribusiness op de Britse markt."

Het Olympische Park heeft, zoals nu voorzien, een oppervlakte van ruim 200 hectare

en is gelegen in het oostelijke deel van Greater London, ten oosten van de City en het oude *East End*. In dit gebied, rond Stratford, zullen grootscheepse herinrichtingswerken plaatsvinden en zullen het Olympische dorp, het Olympisch stadion en nog acht nieuwe stadions worden gebouwd. In totaal kunnen straks 169.000 sportfans worden ondergebracht. Andere nieuwe te bouwen accommodaties zijn:

- het Aquatics Centre, met onder meer twee 50-meter-zwembaden en een zwembad voor het duiken;

- het Hockey Centre, bestaande uit twee stadions en een 'warming-upveld';
- het Velo Park, met een Velodrome, een BMX-track en vier arena's voor volleybal, basketbal, handbal en schermen;
- een Media Park.

Alle sporters en officials zullen gehuisvest worden in het Olympische dorp. Dit betekent dat er een groot aantal appartementen zal worden gebouwd, met in totaal 17.000 slaapplekken. Behalve in de Olympische zone, zal in totaal op 27 verschillende locaties gesport gaan worden. Voetbal vindt plaats in stadions door het gehele land, met de finale in het nieuwe Wembleystadion.

In de groene inrichting van het gebied en in de levensmiddelenvoorziening van sporters en toeschouwers liggen belangrijke kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven.

De toekomstige locatie voor de Olympische Spelen is thans nog één van de slechtst ontwikkelde en armoedigste delen van Londen. Duidelijk nevensdoel van de Londense *bid* voor de Spelen van 2012 was en is dan ook regeneratie van het gebied. De Spelen zullen dit gebied een blijvende sociaal-economische impuls moeten geven. Deze vermenigvuldiging van doelstellingen is de oorzaak van politiek geharrewar over de financiën, reden dat de Spelen de laatste tijd een aantal keren negatief in het nieuws zijn gekomen.

Verbindingen tussen de locatie van de Olympische Spelen en enerzijds Europa en anderzijds de stad Londen zijn essentieel: een nieuw station voor (internationale) treinverbindingen is gepland.

Impressie van het Olympische Park na de conversie van het terrein, na afloop van de Spelen van 2012. Foto: London 2012.

Kansrijke sectoren

Waar liggen nu meer precies mogelijkheden voor de Nederlandse agribusiness? Veel kansen zijn er in groenvoorzieningen, ruimtelijke ordening, infrastructuur en de voedingsmiddelensector. Op redelijk korte termijn bestaat er grote behoefte aan landschappelijke aankleding van het gebied (de eerste aanbesteding daarvoor loopt al). Bij dit alles wordt gedacht aan de volgende doelgroepen binnen de Nederlandse agribusiness:

- tuin- en landschapsontwerpers;
- tuin- en landschapsinrichters;
- leveranciers van graszaden en inrichters van het groene deel van de stadions, evenals grasoppervlakten in parken en andere groene ruimten;
- leveranciers van heesters, bomen, planten en bloemen;
- leveranciers van voedingsmiddelen en dranken ten behoeve van sporters (vaak levensmiddelen waaraan hoge voedingswaarden worden gesteld);
- leveranciers van verse levensmiddelen, groenten, fruit, vlees, dranken ten behoeve van de catering voor bezoekers en toeschouwers.

Zoals eerder aangegeven, kan het verwerven van een contract voor de Olympische Spelen 2012 in Londen ook kansen opleveren op de Britse markt voor de langere termijn. Price-WaterhouseCoopers heeft uitgerekend dat de Olympische spelen 2012 circa 11% aan de economische groei van Londen zullen toevoe-

gen. Rond de Spelen zelf zal circa 20 miljard euro worden geïnvesteerd! De Spelen kunnen bedrijven nieuwe zakenpartners opleveren, deuren openen naar nieuwe markten en firma's onder de aandacht brengen van vier miljard potentiële klanten over de gehele wereld.

Organisatie

Twee organisaties zijn in hoofdzaak verantwoordelijk voor de Olympische Spelen 2012. Dat zijn de London Organising Committee Olympic Games (LOCOG) en de Olympic Delivery Authority (ODA). De LOCOG is verantwoordelijk voor voorbereiding, coördina-

‘Kansen: groene inrichting en levensmiddelen’

tie, marketing en sponsorschap, beveiliging, openings- en sluitingsceremonie en kaartverkoop. De ODA, de opdrachtgever, houdt zich primair bezig met de bouw van de stadions, aanleg van de transportvoorzieningen en het Olympische dorp inclusief een Media Park. De ODA is tevens verantwoordelijk voor de conversie van het terrein naar blijvende faciliteiten na afloop van de Spelen. Beide organisaties dragen verantwoordelijkheid voor de gunning van contracten.

Aanbestedingen

Op de website www.london2012.org staat in de rechterbovenhoek in Olympische kleu-

ren de aftelprocedure aangegeven: (Five Years, Four Months, Six Days, Four Hours, 12 Minutes). De website is heel overzichtelijk en gebruikersvriendelijk. In grote lijnen is het tijdschema als volgt:

- 2007: aanbesteding grote bouwcontracten;
- 2008: start bouw Olympische dorp;
- vanaf 2009: start bouw overige faciliteiten en aanbestedingen voor diensten rondom de Olympische Spelen;
- na 2012: conversie van het Olympische park in blijvende voorzieningen.

Ruim 2.000 aanbestedingen zullen de komende jaren worden uitgeschreven. Daaronder, op redelijk korte termijn, (2007 en 2008) een groot aantal voor groenvoorzieningen als tuin- en parkaanleg, landschapsontwerpen, gras- en bloemzadenleveranties evenals de levering van heesters, bomen en planten. De tenders voor voedingsmiddelen, dranken en verse levensmiddelen zullen naar verwachting in een later stadium (vanaf 2009) worden vergeven.

De Olympic Delivery Authority (ODA) is belast met de toekenning van contracten voor de transportvoorzieningen, de infra-

De locatie voor de Olympische Spelen is nu vooral nog een bouwplaats in ontwikkeling.

Het Aquatics Centre is een van de nieuw te bouwen accommodaties. Foto: London 2012.

structurele en bouwprojecten. De London Organising Committee (LOCOG) brengt tenders uit voor contracten voor diensten. Op de website <http://etenders.london2012.com> kunnen bedrijven contracten bestuderen en gebruikmaken van een *planning package*.

Hoofdpodochten die al zijn gegund, worden op de website gezet. Bedrijven die zich willen inschrijven voor subcontracten kunnen hiervoor eveneens terecht bij de *e-Tender*. Het aanbesteden gebeurt on-line. "We willen dat bedrijven zich van tevoren goed voorbereiden, voordat ze mee gaan bieden", aldus David Higgins van de ODA. "Het proces moet zo consistent, simpel en eerlijk mogelijk gemaakt worden."

Dit voorjaar wordt er speciaal voor kleinere bedrijven een dienst gelanceerd. Het doel is om met behulp hiervan deze bedrijven gemakkelijker toegang te bieden tot (sub)contracten van grote bedrijven.

Het is wel zaak goed in ogenschouw te houden dat, juist wegens de nevendoelestelling van sociaal-economische regeneratie van het gebied, specifieke eisen aan de aanbestedingen worden gesteld. Bijvoorbeeld op het gebied van te gebruiken personeel en het inschakelen van lokaal beschikbare diensten. Ook is duurzaamheid een belangrijke voorwaarde waaraan aanbiedingen moeten voldoen.

Plan van aanpak

Het Nederlandse bedrijfsleven en de overheid (de meest betrokken ministeries en de Nederlandse ambassade te Londen) hebben afspraken gemaakt over een mogelijke geza-

menlijke aanpak. Het ligt in de bedoeling om de komende maanden de volgende stappen te ondernemen:

- een informatiepakket samenstellen voor bedrijven over de aanbestedingsprocedures. Dit informatiepakket wordt in april aan alle deelnemers via de websites van brancheorganisaties verspreid;
- de brancheorganisaties zullen onder hun leden een eerste inventarisatie maken van de interesse bij Nederlandse bedrijven om betrokken te raken bij de Olympische Spelen;
- in mei a.s. zal er in Nederland een Olympische Spelen 2012-seminar worden georganiseerd voor geïnteresseerde bedrijven;
- bij voldoende interesse wordt dit najaar een eerste bedrijvenmissie naar Londen georganiseerd;
- er zal een besluit worden genomen over een eventuele meerjarige gestructureerde aanpak van bedrijfsleven en overheid.

London is the place for you

LNV-Raad Frits Thissen meldt nog: "Dit Olympische megaproject is voor Nederlandse bedrijven een buitenkans. Londen heeft zich, met ruim 7 miljoen inwoners, door de eeuwen heen ontwikkeld tot een centrum van internationale handel en financiële dienstverlening. De hoge levensstandaard, de grote culturele en etnische verscheidenheid, een goede infrastructuur en de nog steeds bovengemiddeld goede economische ontwikkeling maken Londen bij uitstek aantrekkelijk voor de Nederlandse ondernemer. Een afzetpotentieel van deze orde van grootte is dan ook niet te versmaden. Ook niet op de langere termijn."

De Olympische evenementen zullen ongetwijfeld een sterke uitstraling hebben lang na het jaar 2012. Daarvan moet volgens Thissen ook de Nederlandse agribusiness een meer dan gemiddeld graantje kunnen meepikken: gezien de (geringe) afstand tussen Nederland en het Verenigd Koninkrijk, de toch wel gedeelde waarden en normen in het zakendoen, en de relatief sterke reputatie die Nederlandse bedrijven in het Verenigd Koninkrijk hebben. "Het LNV-bureau Londen zal het bedrijfsleven via *Berichten Buitenland*, maar ook anderszins, regelmatig op de hoogte houden van de ontwikkelingen en is alert op tenders die relevant zijn voor de Nederlandse agribusiness", besluit Thissen.

LNV-bureau Londen

Tel. 0044.20.7590.3279

E-mail nllonagr@netherlands-embassy.org.uk

Meer informatie is te vinden op de hieronder volgende websites:

www.london2012.org

<http://ted.publications.eu.int>

www.lda.gov.uk

www.boa.org.uk

www.thinklondon.com/

www.paralympics.org.uk

<http://newham.com/2012Games>

www.olympic.org

www.netherlands-embassy.org.uk

Landbouw kent vele gezichten en is in vele economieën prominent aanwezig. Vaak zijn daarbij opmerkelijke verschillen en/of prestaties te zien, die soms overzichtelijk in een grafiek of tabel worden gepresenteerd. Verschillen tussen landen of prestaties van sectoren of industrieën in de verwerkende sector enzovoort. Deze rubriek brengt door middel van een grafiek of tabel opvallende prestaties, verschillen en dergelijke voor het voetlicht.

Omzet verpakte biologische voedingsproducten¹

¹ In % van de totale omzet in verpakte voedingsproducten

	2002	2004	2006	2007*	2008*	2009*	2010*
Zwitserland	3,1	3,5	3,7	3,8	3,9	4	4,2
Ver. Staten	1,5	2	2,6	2,9	3,1	3,3	3,5
Denemarken	2,9	3,3	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6
Nederland	1,9	2,2	2,7	2,9	3,1	3,3	3,4
Ver. Koninkrijk	1,5	1,7	2,2	2,5	2,7	2,9	3,1
Oostenrijk	2,7	2,8	2,9	3	3	3,1	3,1
Canada	1,4	1,6	2	2,2	2,3	2,4	2,6
Zweden	1,9	2,2	2,4	2,5	2,5	2,6	2,6
Duitsland	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5
Ierland	0,8	1,1	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9
Zuid-Korea	0,3	0,7	1	1,2	1,3	1,4	1,5
Italië	0,8	1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4
Noorwegen	0,8	0,9	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3
Australië	0,8	0,9	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2
België	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Frankrijk	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	1
Spanje	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6
Finland	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Hongarije	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Hong Kong	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
Tsjechië	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Japan	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Thailand	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Griekenland	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Polen	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Taiwan	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Rusland	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Indonesië	0	0	0	0	0	0	0,1
Brazilië	0	0	0	0	0	0	0
Mexico	0	0	0	0	0	0	0
China	0	0	0	0	0	0	0
India	-	-	-	-	-	-	-

* voorspelling. Bron: Euromonitor International 2007

Voedsel en energie in concurrentie

De grote vraag naar energie, de uitputting van de fossiele energie en het terugdringen van de uitstoot van bijvoorbeeld koolstofdioxide hebben tot gevolg dat op grote schaal biobrandstofprojecten worden opgezet. De Europese Unie probeert bindende afspraken te krijgen over de minimale bijdrage (10% in 2020) van biobrandstoffen aan de totale energievoorziening. Noord- en Zuid-Amerika zijn op dit moment al verder dan Europa.

Biobrandstofprojecten op basis van koolzaad, granen en suiker worden momenteel op allerlei wijzen ondersteund door de nationale en/of Europese overheid. Een ondersteuningssysteem dat juist bij de gangbare landbouw in Europa wordt afgebouwd, wordt weer opgezet voor de zogenoemde 'eerste generatie' biobrandstof. Dit is niet wenselijk.

Als je hieraan koppelt het feit dat de totale wereldvoedselvoorziening nog onvoldoende is om alle mensen te voeden. De huidige schattingen geven aan dat een kleine miljard mensen ondervoed is in de wereld. De vraag is zelfs of de groei in de voedselproductie gelijke tred zal houden met de groei van de wereldbevolking. Deze zorg wordt nu versterkt door de inzet van akkerbouw-areal en akkerbouwgewassen bij de productie van energie.

Als gevolg van de concurrentie tussen energie en voedsel zal het voedselpakket ook zeker duurder worden. Denk hierbij aan de huidige ontwikkelingen van de grondstoffenprijzen op de wereldmarkt en bijvoorbeeld de discussie in Mexico over de kosten van de tortilla's (maïskoeken).

De uitdaging voor de agro-industrie, met mogelijke ondersteuning van de overheid, is om alle 'energie' te richten op de tweede generatie biobrandstoffen. Hierbij gaat het om het verwerken en opwaarderen van plantaardige en dierlijke bijproducten die niet voor menselijke consumptie bruikbaar zijn. Hier ligt het potentieel om duurzame productie van biobrandstof met een serieuze omvang te realiseren.

Voedsel is een primaire levensbehoefte waarin we moeten voorzien. De invulling van onze energiebehoefte mag niet resulteren in een nog grotere kwetsbaarheid waar het de beschikbaarheid van menselijke voeding betreft.

Siem Korver

Siem Korver is bijzonder hoogleraar *Food, Farming and Agribusiness* aan de Universiteit van Tilburg. Verder is hij directeur Public Affairs Food van de VION Food Group. Deze column schrijft hij op persoonlijke titel.

Wilt u reageren? Mail de redactie op l.hulshof@minlnv.nl

Een florerende tuinbouwsector

Alle 150 bedrijven die een stand hadden op de van 21-23 maart in Addis Abbeba gehouden Hortifair werden persoonlijk bezocht door Addissu Legesse, vice-premier en minister van Landbouw van Ethiopië. Met zijn bezoek maakte de eerste dag van de drie dagen durende vaktentoonstelling een zeer goede start.

Met haar interesse in de Hortifair van maart jl. gaf de Ethiopische regering opnieuw blijk van haar enorme motivatie om de tuinbouwsector in Ethiopië tot een succes te maken. In zijn openingspeech sprak de vice-premier en minister van de hoge prioriteit die de regering aan deze sector toekent. “Gedurende de laatste vier jaar heeft onze regering zich enorm ingespannen voor de ontwikkeling van de tuinbouwsector. Hiervoor zijn de nodige stappen ondernomen, vooral op het gebied van investeringsmogelijkheden, uitbreiding van de infrastructuur, beschikbaarheid van land, versoepeling van de bureaucratie en financieringsmogelijkheden”, aldus Addissu Legesse.

Daarnaast feliciteerde hij de EPHEA (de Ethiopische tuinbouw-sectororganisatie), omdat die in samenwerking met het Nederlandse ministerie van LNV een gedragscode heeft opgesteld waarin verantwoorde productie betreffende het milieu en sociale zekerheden voor de werknemer vooropstaat en waarmee het Ethiopische product beter kan concurreren op de wereldmarkt. “Ik verwacht dat het voldoen aan de code een basiseis voor export wordt binnen Ethiopië. Het voorstel is om MPS hierbij als basisregistratiesysteem en benchmark te gebruiken”, zegt ing. Piet van 't Hoff, de internationale coördinator van MPS die tijdens de Hortifair een workshop over dit onderwerp gaf. Voor de Ethiopische teler die nog weinig bekend is met het onderwerp was zijn uitleg zeer helder: “Als je meedoet aan MPS verklein je je risico, je verhoogt je imago en je verhoogt het niveau van de managementactiviteiten op het bedrijf”.

Nederlandse input

Het ministerie van LNV organiseerde tijdens de Hortifair workshops over de koelketen, *post harvesting* en de trendgevoeligheid van de Europese consument – onder andere voor wat betreft fair trade. Gezien het huidige bewustzijn van die consument omtrent het te kopen product, ligt daar zeker voor een ontwikkelingsland als Ethiopië een goede markt.

Volgens Marc Driessen, algemeen directeur van het Ethiopische bedrijf Maranque Plants plc, moet het inspelen op de markt nog veel verder worden ontwikkeld. Hij werd tijdens de laatste vergadering van de sectororganisatie voorgedragen als nieuw bestuurslid. Daarmee zal hij het eerste buitenlandse lid van het bestuur van deze Ethiopische orga-

nisatie zijn. Driessen: “In Europa ontwikkelt zich een hele technologische maatschappij, waar Ethiopië als service provider op moet inspelen. Dit land moet toegevoegde waarde gaan creëren. Alleen produceren is niet meer voldoende.” In dit licht ziet hij ook zijn eigen toegevoegde waarde als bestuurslid. “Buitenlandse telers hebben door hun ervaring in de sector een betere kijk op wat er in de markt speelt. Het huidige bestuur heeft met zijn lobby bij de regering al veel voor elkaar gekregen. Ik heb een heel goede internetverbinding op de farm. Daar heb ik persoonlijk voor gevochten, maar ook de bond heeft me daarbij enorm geholpen. Alle problemen die er spelen, die ook zichtbaar worden bij de EPHEA, zijn gezamenlijke problemen. Ik vind het prima dat iedereen blij is met mijn benoeming, maar ik kan het niet alleen.” De

Rode pepers van de Nederlandse groentekweker Jan Prins, geteeld voor de export.

‘Ethiopië: slapende reus, die in de komende drie jaar wakker wordt’

EPHEA telt inmiddels meer dan 60 leden en groeit nog steeds.

Economische ontwikkeling

Was de twee jaar geleden in Addis Abbeba gehouden vorige Hortifair alleen gericht op de sierteelt, dit jaar werd de Hortiflora Expo uitgebreid met de groenten- en fruitteeltsector. Volgens de Ethiopische regering bestaat er een nog veel groter potentieel voor deze sector dan het kleine percentage dat daarvan tot op heden is benut. Vice-premier Addissu Legesse maakte in zijn speech bekend dat grote stukken land van voormalige staatsbedrijven beschikbaar worden gesteld voor de verdere uitbreiding van de kruiden-, groenten- en fruitteelt. Dit als onderdeel van een van de belangrijkste punten op de agenda van de huidige regering: armoedebestrijding. Het plan is om rondom grote commerciële bedrijven de lokale boeren – na overdracht van kennis en ervaring – hun eigen bedrijfjes te laten opzetten, waarmee de omgeving tot ontwikkeling kan worden gebracht.

Voorbeeld: avocado's

Eén van de bedrijven met ervaring op dit gebied, is het Zuid-Afrikaanse Westfalia. Dennis Roe, hun technisch manager, was op de Hortifair om de mogelijkheid te onderzoeken avocado's te telen in Ethiopië. “Ethiopië staat erg hoog op onze prioriteitenlijst. Er is hier een overvloed aan vruchtbaar land, voldoende grondwater, een goed klimaat

en een enorm potentieel aan goede en eerlijke harde werkers die om werk staan te springen. We hebben al een stuk land op het oog, zo'n 300 kilometer ten zuiden van de hoofdstad. Een goede infrastructuur is op het moment nog een probleem. Het is de bedoeling de avocado's met gekoelde vrachtwagens naar Djibouti te transporteren en van daar over zee rechtstreeks naar Europa.” Westfalia maakt deel uit van de Hans Merensky-stichting. Het doel van deze stichting is het bevorderen en ondersteunen van de ontwikkeling van natuurlijke hulpbronnen in Zuid-Afrika en naburige staten. Roe: “Wij willen de lokale boeren rondom ons bedrijf betrekken bij de teelt. Zij kunnen zelf de avocado's telen en de verwerking en verzending aan ons overlaten.” Hiermee sluit het Zuid-Afrikaanse bedrijf aan op het Ethiopische regeringsprogramma en kan het bedrijf ook alle nodige hulp van regeringszijde verwachten.

Concurrentievoordelen

Als onderdeel van de Ethiopia-Netherlands Horticulture Partnership – opgericht door de Nederlandse ministeries van Buitenlandse Zaken en LNV en de Ethiopische overheid – werd er in februari van dit jaar een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van uitbreiding van de groenten- en fruitsector. Uit het rapport blijkt dat er inderdaad een grote kans openligt voor deze subsectoren van de tuinbouw. Een van de grote voordelen van Ethiopië is in vergelijking met de

Sierteelt

Ethiopië heeft zich in minder dan vier jaar met een oppervlakte van meer dan 700 hectare ontwikkeld tot de tweede bloemenproducent in Afrika en het derde buitenlandse aanvoerland op de Nederlandse veilingen. De sierteeltsector in Ethiopië is door de verschillende teelthoogtes en klimaatzones in staat een breed assortiment van bloemen te produceren. De sector biedt op dit moment werk aan circa 30.000 personen. De exportwaarde in 2005/2006 lag rond de 16,4 miljoen euro. Naar verwachting zet deze groei door. Niet alleen in de bloemeteelt, maar ook in groenten en fruit. Nederland is sterk betrokken bij deze ontwikkeling: al meer dan 25 Nederlandse bedrijven hebben zich gevestigd in Ethiopië.

concurrerende landen die groenten en fruit exporteren naar landen in de regio, het Midden-Oosten en Europa zijn de uitstekende klimatologische omstandigheden voor de tuinbouw.

Ethiopië kan het jaar rond een grote verscheidenheid aan groenten en fruit produceren, vanwege de verschillende hoogtes die het land te bieden heeft. De goede voorzieningen op het gebied van grond en water zorgen voor de rest. Het tweede grote voordeel is de gunstige ligging ten opzichte van Djibouti en de afzetmarkten in het Midden-Oosten. Arbeid is relatief goedkoop en productief. Een combinatie van deze factoren zorgt voor een zeer gunstig klimaat voor uitbreiding van de groenten- en fruitsectoren.

Hoge transportkosten en imago-problemen zijn knelpunten in de ontwikkeling van de tuinbouwsector in Ethiopië. Volgens Ian Chesterman van USAID, die nauw betrokken is bij de ontwikkeling van de tuinbouwsector, is het een kwestie van tijd. “Wij denken niet dat er een imago-probleem is voor Ethiopië. We hebben een probleem, omdat er niet genoeg telers zijn. De productiecapaciteit is er niet. Het is de slapende reus, die in de komende drie jaar wakker zal worden!”

Anke Peleg, freelance journalist in Ethiopië

Handelsmissie naar Ethiopië

In september 2007 organiseert de directie I&H van het ministerie van LNV een factfinding-missie naar Ethiopië. De handelsmissie concentreert zich op de verschillende segmenten in de Ethiopische agrosector zoals de groenten- en fruitsector, sierteelt en de oliezadenketen. Het doel van de missie is om Nederlandse bedrijven inzicht te geven in de kansen en mogelijkheden in Ethiopië. Het programma biedt een combinatie van factfinding, netwerkopbouw, locatie- en bedrijfsbezoeken en individuele matchmaking.

Voor meer informatie kunt u terecht bij Ingrid Korving, beleidsmedewerker Ethiopië, tel. 070 – 378 47 97 of per e-mail: i.korving@minlnv.nl.

Grootschalige productie van palmolie. Foto: Alex Hilton.

In de Cameron Highlands is het klimaat gunstig voor tuinbouw.
Foto: Morgane Constanty.

Kennis en management ontbreken

Maleisië: landbouwsector belicht

De voedselproductie in Maleisië heeft lang in de schaduw gestaan van de sterke industrialisatie in de jaren '80 en '90. Het gevolg is dat de primaire landbouwsector op achterstand staat. Het belang van de agrarische sector wordt nu ten volle onderkend door de Maleisische overheid; *agriculture is a business* is het statement. Aan belangrijke basisvoorwaarden wordt voldaan, kennis en management zijn de ontbrekende schakels.

Onder invloed van de economische crisis van 1997 keerde het besef terug dat de landbouw een belangrijke rol verdient in de voedselvoorziening, stabiliteit, werkgelegenheid en economie. Maar om dit te realiseren is wel een forse inspanning nodig. Ter vergelijking: In 2004 was de landbouw goed voor 14,5% van de werkgelegenheid, daar stond een bijdrage aan het bruto nationaal product van 9,5% tegenover. In Europa bedragen deze percentages respectievelijk 10% en 30%. De huidige economische plannen voorzien in een krachtige impuls voor de agrarische sector en moeten Maleisië omvormen van een voedselimporterend naar een voedslexporterend land.

Nederlands model

In de ontwikkeling van de landbouw zijn twee richtingen te onderscheiden: enerzijds de grootschalige productie van palmolie,

geconcentreerd op het eiland Borneo, anderzijds de – vooral laagproductieve – tuinbouw op West-Maleisië of Malakka. Deze landbouwproductie is nu vooral bestemd voor de lokale voedselvoorziening, maar de ambitie is om deze op een veel hoger niveau te brengen en om te vormen naar exportproductie.

‘Drie- tot viermaal hogere landbouwproductie is mogelijk’

LNV-Raad Adrie de Roo hierover: ‘Maleisië heeft de landbouw in haar economische plannen voor de periode 2006-2010 een prominente plaats gegeven. Gesproken wordt zelfs over “ontwikkeling naar Nederlands model”. De kansen daarvoor zijn goed, want aan veel basisvoorwaarden wordt voldaan. Er is een goede infrastructuur, het

klimaat is gunstig en de overheid stelt de benodigde financiële middelen beschikbaar. De tuinbouw zoals we die nu zien in bijvoorbeeld de Cameron Highlands – we hebben het dan over de teelt van onder andere tomaten, aubergines en sierteelt – is overwegend traditioneel en eenvoudig.

Ontwikkelingen zijn nodig op het gebied van opleiding, teelttechniek, marketing en ketenbeheer. Naast de tuinbouw is er een grote behoefte om de melkveehouderij te ontwikkelen. De huidige binnenlandse productie voorziet in slechts enkele procenten van de zuivelbehoefte en 98% wordt geïmporteerd.

De officiële opening van het LNV-bureau Kuala Lumpur door de Maleisische minister van Landbouw, Muhyiddin Yassin, en de secretaris-generaal van LNV, Chris Kalden (links).

Tuinbouw

Dat er op het gebied van teelttechniek de nodige vooruitgang te boeken is, beaamt ook Luuk Runia, als consultant verbonden aan de Malaysian Agrifood Corporation en onder meer werkzaam voor de Maleisische overheid en betrokken bij verschillende projecten voor teelten onder folie en onder glas: "Wat betreft de bedekte teelten is een drie- tot viermaal hogere productie mogelijk dan nu gerealiseerd wordt. En dat met minder middelengebruik, maar door verbetering van de teelttechniek. Zo zijn we in de Nederlandse tomatenteelt onder glas gewend aan opbrengsten van 60 tot 70 kg per m². Nu blijft de productie hier nog steken op 14 tot 36 kg per m². De mogelijkheden van geïntegreerde bestrijding – met inzet van natuurlijke vijanden – zijn hier niet bekend en kunnen mogelijk een grote bijdrage leveren aan verbetering en verduurzaming van de teelt. Naast verbetering van de productie moet er nog veel gebeuren aan verder ontwikkeling van de keten. Zo zijn telers hier gewend om hun productie zonder meer te vermarkten. Door te sorteren en een kwaliteitsindeling te hanteren is het veel beter mogelijk om ook grote afnemers te beleveren." Goede kansen ziet Runia dan ook voor toeleveranciers van verwerkingslijnen, meststoffen, substraat enzovoort.

Maar risico's zijn er ook: "Men is hier niet gewend aan voor ons gangbare begrippen als kwekersrecht en octrooi. Dat geldt voor uitgangsmateriaal als stekken en zaaizaden, maar ook voor eenvoudige, gemakkelijk te kopiëren technologieën, zoals systemen voor druppelbevloeiing. Een goede en succesvolle introductie van dergelijke materialen en producten kan niet zonder de bijbehorende kennisontwikkeling rond productbescherming."

Aandacht voor halal-identiteit

Niet alleen in de primaire productie zijn er goede kansen, ook op het gebied van verdere verwerking zijn er mogelijkheden voor buitenlandse ondernemers. "Eén van onze

Nieuw LNV-bureau Kuala Lumpur

Op 12 september jl. vond de opening plaats van het LNV-bureau Kuala Lumpur door de Maleisische minister van Landbouw, Muhyiddin Yassin, en de secretaris-generaal van LNV, Chris Kalden. Het werkgebied van het nieuwe LNV-bureau is Maleisië en de Filipijnen. LNV-Raad in Kuala Lumpur is Adrie de Roo.

Voor Maleisië zal de aandacht sterk gericht zijn op uitvoering en versterking van bestaande samenwerkingsverbanden tussen Nederland en Maleisië. Het gaat daarbij onder andere om onderzoek en opleiding in de palmolie-sector en de tuinbouw en de toegang tot de Nederlandse en Europese markten van Maleisische producten zoals tropisch fruit en garnalen. Daarnaast zal het bureau zich richten op ontwikkeling van de veehouderij, voedselverwerking en logistiek.

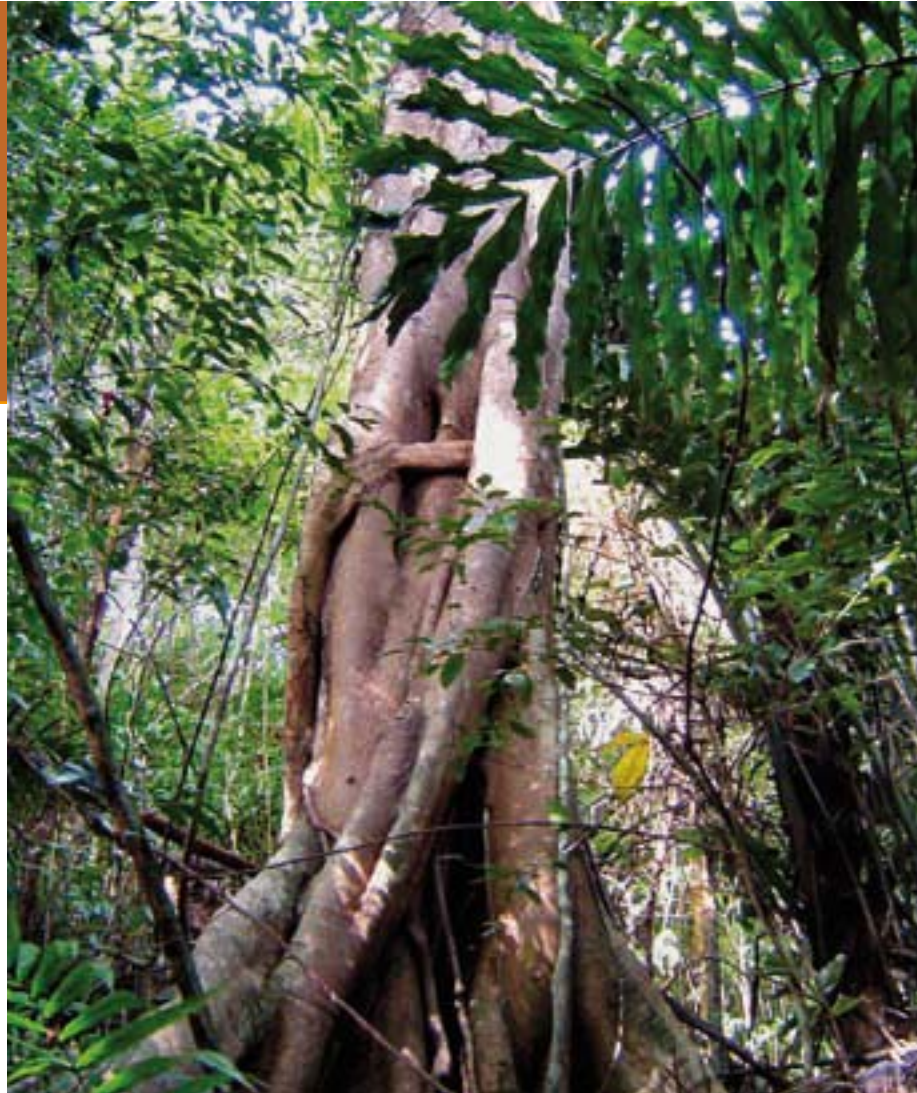
Voor de Filipijnen geldt dat dit land nadrukkelijk heeft aangegeven samenwerking te willen met Nederland op het gebied van ontwikkeling van veehouderij en voedselverwerking. In een volgende editie van *Berichten Buitenland* zal hieraan aandacht worden besteed.

LNV-raad: drs. A.M. (Adrie) de Roo
Werkgebied: Maleisië, Filipijnen
Ambassade der Nederlanden
Postadres: P.O. Box 10543
50716 Kuala Lumpur
Maleisië
Tel. 0060 3.216.86.275
Fax 00-60 3.216.86.240
E-mail: kll-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlgovkl@netherlands.org.my

grootste ambities is om wereldmarktleider te worden in de halal-voedselindustrie, of anders op zijn minst het centrum voor halal-voedsel", zo stelde Landbouwminister Muhyiddin Yassin onlangs tijdens een seminar in Jeddah (Saoedi-Arabië). De Maleisische minister onderstreepte de omvang van deze markt: 1,8 miljard moslimconsumenten verspreid over 112 landen en een jaaromzet van ruim 110 miljard euro, met een groeipotentieel naar circa 375 miljard euro.

In deze markt is de Nederlandse ondernemer Hennie Coenraad inmiddels al 20 jaar actief met het bedrijf Prima Agri-products, gespecialiseerd in halal-voedingsmiddelen en specialiteiten. Coenraad merkt op dat

juist in deze markt naar zijn idee kansen liggen die door het Europese en Nederlandse bedrijfsleven nog onvoldoende onderkend worden: "In Nederland en Europa is in de voedselproductie de aandacht sterk gericht op veterinaire aspecten en op waarborgen voor de gezondheid. Dat is heel goed en ook belangrijk. Maar in moslimlanden is er daarnaast vraag naar grondstoffen en producten met halal-identiteit. Daarvoor is in Nederland weinig of geen aandacht en zo wordt voorbijgegaan aan een markt van 1,8 miljard consumenten. Maleisië zou graag zien dat grote Westerse bedrijven zich ook hier vestigen en productielijnen opzetten. Dat is kansvol, mits er aandacht is voor halalrichtlijnen en certificering."

Maleisië is op weg naar duurzaam bosbeheer. Foto: Deryck Arnold.

Naar duurzame productie

Om de agrarische sector de impuls te geven die nodig is, volgt het overheidsbeleid verschillende sporen. Enerzijds is men gericht op het verbeteren van de productiviteit van de voedselproductie, anderzijds wordt ingezet op verduurzaming van de palmolieproductie en het verwerken van palmolie tot producten met een grotere toegevoegde waarde. Maleisië is de grootste palmolieproducent ter wereld, terwijl Nederland behoort tot de grootste afnemers en het belangrijkste doorvoerland is. De technologische kennis op dit terrein is in Maleisië ruimschoots aanwezig.

Deze sector vormt een bedreiging voor de oerwouden van Borneo en vraagt om een goede regulatie en controle.

In dit kader werken Maleisië en Europa aan een akkoord dat eind dit jaar gesloten moet zijn. Het doel hiervan is garanties te geven dat alleen legaal geogst hout uit Maleisië op de Europese markt wordt verhandeld. Maleisië is hiermee koploper: het is het eerste land dat aan het FLEGT-actieplan meewerkt (*Forest Law Enforcement Governance and Trade*). De dialoog tussen de Europese Commissie en Maleisië is door

‘De markt voor halalproducten omvat 1,8 miljard consumenten’

Knelpunten zijn er waar het gaat om de transitie naar duurzame productievormen, het omvormen van grondstofproductie naar productie van eindproducten en de marketing. Maleisië is zich zeer bewust van de negatieve aspecten die de palmoliecultuur met zich meebrengt voor natuur en milieu, en hetzelfde geldt voor de houtproductie.

Nederland gedurende de afgelopen jaren intensief ondersteund en wordt gezien als een serieuze stap om duurzaam bosbeheer en de handel met Maleisië in legaal hout en uiteindelijk duurzaam geproduceerd hout bevorderen.

Jaap Holwerda

Maleisië, feiten en cijfers

Aantal inwoners:
26,8 miljoen

Bevolkingsgroei:
1,8%

Oppervlakte:
330.257 km² (8x Nederland)

Bestuur:
constitutie monarchie

Bruto Binnenlands Product (BBP):
97,7 miljard euro

Economische groei:
5,3% (2005)

Inflatie:
3% (2005)

Munteenheid:
de Ringit, 1 MYR = 0,217 euro
(maart 2007)

Totale invoer:
3,6 miljard euro (2005)

Totale uitvoer:
8,94 miljard euro (2005)

Totale invoer uit Nederland:
460,6 miljoen euro (2005)

Totale uitvoer naar Nederland:
4,1 miljard euro (2005)

Bron: EIU, juli 2006

De bevolking van Maleisië is opgebouwd uit verschillende etnische groepen, te weten Maleisiërs (65%), Indiërs (7,5%) en Chinezen (25%). Het overheidsbeleid – de Nieuwe Ontwikkelingspolitiek – is erop gericht de economische rijkdom beter te verdelen. Dit uit zich in verschillende maatregelen om de positie van het autochtone Maleisische bevolkingsdeel te verbeteren. Overheidsmaatregelen hebben onder meer betrekking op overheidssteun, financieringsvoorwaarden en afhandeling van zakelijke transacties. Buitenlandse ondernemers moeten er daarom rekening mee houden dat zich gevallen kunnen voordoen waarbij de samenwerking met een lokale partner aan te bevelen is. Meer informatie hierover is te vinden op de website van het Ministerie van Economische zaken, www.evd.nl (landeninformatie).

Kort graag...

De LNV-Raad te Parijs, Marianne Vaes, op de Salon d'Agriculture/SIA.

Wat staat er op uw visitekaartje?

Marianne Vaes, Conseiller pour l'Agriculture, la Nature et la Qualité des Aliments, en ik ben ook de LNV-Raad voor Algerije.

Wat heeft u het meest verwonderd bij de kennismaking met uw werkterrein?

De kracht en grondigheid die Fransen hebben wat betreft analyseren en structureren, maar ook een zekere onhandigheid dat om te zetten in pragmatisch beleid. Maar óók het genoegen waarmee Fransen met elkaar genieten van goed eten. Ook jonge mensen die elkaar uitgebreid treffen in een restaurant in plaats van een biertje in een kroeg! En de vele marktjes op zondag in Parijs waar allemaal verse producten worden verkocht, die dan nadien in een uitgebreide lunch met familie en vrienden worden gegeten. Wat Algerije betreft heeft me verwonderd hoe snel verande-

ringen daar plaatsvinden, hoe hartelijk de mensen daar zijn en hoe mooi palmgaarden vlakbij de woestijn zijn.

Wat kan op uw werkterrein beslist beter?

Naar mijn mening kan de samenwerking met Frankrijk op het gebied van de Europese integratie in het algemeen – dus niet alleen op de beleidsterreinen van LNV – beter.

Wat moet iedereen weten over het land waar u werkt?

Dat Fransen zich heel bewust zijn van hun cultuur en geschiedenis en die zeer waarderen. En dat het een zeer literair land is waarin elke zichzelf respecterende politicus minstens één boek geschreven heeft dat op de nodige media-aandacht kan rekenen.

Wat moet je nooit doen in het land waar u werkt?

Directe en stellige meningen verkondigen. Je kunt heel

veel tegen Fransen zeggen, maar doe dat elegant en niet ál te direct. En wat stellige meningen betreft: daar blijkt vaak nogal wat op af te dingen, vooral als ze niet echt doordacht zijn. En dan heb je aan Fransen formidabele opposenten.

En wat juist wél?

Frans spreken – in ieder geval proberen!

Wat is het toppunt van plezier in uw werk?

Om te zien dat overleg tussen collega's uit Den Haag en Frankrijk goed loopt en er goede oplossingen, afspraken en samenwerking uit voortkomen. En ook om te genieten van al dat heerlijke eten dat je waar je ook komt na een vergadering gul en trots wordt voorgezet.

Noem minstens één dagelijks terugkerende bezigheid?

Naar de gouden koepel van de Dôme des Invalides kijken als ik

Door middel van deze rubriek willen we de lezer laten kennismaken met de LNV-raden/-attachés. Veel lezers hebben telefonisch contact en dan is het leuk de persoon die je aan de telefoon hebt, op een andere manier te leren kennen.

12 vragen aan Marianne Vaes

uit de bus ben gestapt en naar de ambassade loop.

Wat is uw grootste ergernis?

Het urenlang moeten aanhoren van de betogen waar Fransen, zelfs de boerenvoormannen, zo gek op zijn.

Welke wet of regel zou volgens u onmiddellijk op de helling moeten?

Geen wet of regel in het bijzonder, maar de behoefte om alles in detail in wetten en regels te willen vastleggen.

Wat mist u het meeste van Nederland?

Oude Leidse en een kroket.

Uw sleutelwoord voor de toekomst?

Ramen open!

Korte berichten uit het buitenland

Afrika

Algerije

LNV-bureau Parijs

> Kwaliteitskeuring | Danone

Kwaliteitskeuring exportproducten

Het Algerijnse ministerie van Landbouw gaat een kwaliteitskeuring van verschillende producten invoeren. Vooral de keuring van de dadel is opmerkelijk: de Deglet Nour-dadel is vanwege zijn diversiteit en goede handelskwaliteiten erg belangrijk voor de Algerijnse

economie. Op dit moment schommelt de dadelproductie in Algerije tussen de 420.000 en 500.000 ton per jaar.

Genoemde maatregel is erop gericht Tunesische bedrijven te weerhouden van import en re-export van Algerijnse dadels onder Tunesisch label.

Danone in Algerije

In Algerije concentreerde Danone zich tot nog toe op de lokale productie van melkproducten. Sinds november jl. is het bedrijf ook gestart met het produceren van mineraalwater en koekjes. De productie van het mineraalwater El Hayat zal uiteindelijk werk verschaffen aan circa 750 personen. De LU-fabriek voor koekjes en biscuitjes heeft behoefte aan circa 250 werknemers. Export vanuit Algerije is voor Danone voorlopig echter niet aan de orde.

Kameroen

> Tuinbouw en sierteelt

Handelsmissie tuinbouw en sierteelt

SUNZIA organiseert van 29 mei tot en met 1 juni a.s. een handelsmissie naar Kameroen. De reis concen-

treert zich op mogelijkheden voor tuinbouw en sierteelt, maar staat nadrukkelijk open voor bedrijven uit andere sectoren. Het doel van de missie is om Nederlandse bedrijven te helpen hun activiteit in Kameroen een impuls te geven. Het programma biedt kennisoverdracht, *factfinding*, netwerken, locatiebezoek en individuele *matchmaking*. Deelname staat open voor alle Nederlandse bedrijven. De kosten voor deelname bedragen 500 euro exclusief BTW. Reis- en verblijfkosten en overige individuele kosten

zijn voor eigen rekening. Deadline voor inschrijving is 7 mei a.s. Plaats: Yaoundé en Douala, Kameroen. Nadere informatie bij: SUNSIA, Michiel Hillen of Mahamadi Kaboré, tel. 070 – 306 22 34, e-mail hillen@sunsia.com, internet www.camerooninbusiness.com.

Marokko

LNV-bureau Madrid

> Graan

Slechte graanoogst

De graanoogst in Marokko is door het gebrek aan regenval veel slechter dan in voorgaande jaren. Men gaat uit van een oogst van 3,2 miljoen ton. Dat is 63% lager dan de 8,8 miljoen in 2006. Het mislukken van de graanoogst heeft zijn weerslag op de gehele Marokkaanse economie: minder inkomen, minder vervoer, dure veevoederprijzen en veel meer (dure) invoer.

Korte berichten uit het buitenland

Amerika

Argentinië

LNV-bureau Buenos Aires

> Bankgarantie

Bankgarantie import en export

Met ingang van 1 maart jl. is het voor importeurs en exporteurs in

Argentinië verplicht over een bankgarantie van 30.000 Argentijnse pesos (circa 7.250 euro) te beschikken ten gunste van de nationale belastingdienst AFIP. Deze maatregel is gericht op het actualiseren van het bestaande Register van Importeurs en Exporteurs. Doel is

verder het vastleggen van de kredietwaardigheid van ondernemingen. De voorwaarden voor vrijgave van de garantie zijn vastgelegd in deel II van annex III van resolutie 2220/2007. Als een bedrijf uit het Register treedt, wordt de borg voor een periode van vijf jaar vastgezet. De maatregel richt zich op in Argentinië gevestigde onderne-

mingen. Organisaties die in de afgelopen twee jaar ingeschreven hebben gestaan in het register zijn vrijgesteld van de verplichting de bankgarantie te overleggen. Tevens geldt de maatregel niet voor eenmanszaken, staatsbedrijven en organisaties zonder winstoogmerk. De Nederlandse ambassade te Buenos Aires roept in Argentinië gevestigde Nederlandse importeurs en exporteurs op zich bij de ambassade te melden, in geval zij hinder ondervinden van genoemde resolutie. Met behulp van die informatie kan – eventueel samen met andere landen – actie worden ondernomen richting de Argentijnse autoriteiten. Contact opnemen kan het best via e-mail aan bue-ea@minbuza.nl.

Brazilië

LNV-bureau Brasília

> Diervoedersector

Jaarrapport 2006 diervoeder

De Braziliaanse diervoedersector produceerde volgens de Vereniging van de Braziliaanse diervoerindustrie SINDIRAÇÕES in 2006 ruim 48 miljoen ton veevoer. De waarde van de productie bleef met bijna 7 miljard euro op hetzelfde niveau

als in 2005. Dit terwijl de productie toen 47,2 miljoen ton bedroeg. De exportwaarde van de diervoedersector bedroeg in 2006 ongeveer 97,5 miljoen euro oftewel 1,4% van de nationale productie.

De prijzen daalden sterk als gevolg van mond- en klauwzeer in de deelstaten Mato Grosso do Sul en Paraná. Ook de verkoop van de supplementen voor diervoer daalde hierdoor aanzienlijk. De uitbraken

van aviaire influenza leidden ook in Brazilië tot verminderde consumptie van pluimveevlees. Brazilië heeft een aandeel van 40% in de wereldwijde export van pluimveevlees.

Een belangrijke mijlpaal was de certificering van het Braziliaanse programma voor *good manufacturing practices* (GMP) volgens de internationale standaard EurepGAP. Momenteel hebben 12 Braziliaanse bedrijven het GMP-zegel.

Korte berichten uit het buitenland

Azië

Indonesië

LNV-bureau Jakarta

> Hypermarkten

Groei aantal hypermarkten

In Indonesië groeit het fenomeen hypermarkt snel. Dit gaat ten koste van de traditionele openluchtmarkt. Naar verluidt, kent het land 1,8 miljoen traditionele retailers. Samen nemen die circa tweederde van de waarde van de retailsector voor hun rekening. Toch zijn hun verkopen de laatste jaren steeds gedaald. Carrefour opende in 1998 zijn eerste hypermarkt in Indonesië. Sindsdien is de aanwezigheid ervan

omarmd door de Indonesische samenleving. Vorig jaar waren er in totaal al meer dan 100 hypermarkten. De sector wordt gedomineerd door concerns als Carrefour (29 winkels), Hypermart (27), Giant (17) en Super Indo (47). De vestiging van hypermarkten is niet beperkt gebleven tot Java of grote steden. Onderzoek heeft uitgewezen dat gebieden met een bevolking van minstens 500.000 personen met een gemiddeld maandinkomen per huishouden van 100 US dollar (74,9 euro) ideale locaties voor hypermarkten zijn.

Voor de Nederlandse landbouwexport naar Korea is vooral de concurrentiepositie van varkensvlees, zuivelproducten en – mogelijk in de

toekomst – kalfs- en pluimveevlees van belang. Korea wil al langer een zelfde overeenkomst met de Europese Unie afsluiten.

Korte berichten uit het buitenland

Europese Unie

België

LNV-bureau Brussel

> Voedingsdistributie

Retailsector

In België overheersen drie groepen de markt voor voedingsdistributie: Carrefour, Delhaize en Colruyt. De marktaandelen in het derde kwartaal van 2006 waren Carrefour 28,6%, Delhaize 26,1% en Colruyt 20,7%. De groei van de *hard discounters* Aldi en Lidl is in

2006 gestopt. In het derde kwartaal 2006 wisten zij geen marktaandeel meer te winnen in België. In dezelfde periode was hun gezamenlijke marktaandeel 15,1%. Carrefour is gefocust op lage prijzen die rekening houden met de concurrentie in de buurt. Het herleidt dit jaar zijn structuur tot drie merken: Carrefour-hypermarkten, GB-supermarkten en Express voor tankstations en buurtwinkels. In 2007-2008 wor-

Korea

LNV-bureau Seoul

> Vrijhandelsakkoord

VS en Korea: vrijhandel

De Verenigde Staten heeft begin april een vrijhandelsakkoord gesloten met Korea. Het is de grootste overeenkomst van deze soort sinds NAFTA (1994). Veel tarieven op importen aan beide zijden vervallen per ingang van de inwerkingtreding. Veel (landbouw)tarieven worden geleidelijk afgebouwd.

den er 120 nieuwe Express-winkels geopend. Met zijn groeischema volgt Carrefour het voorbeeld van zijn voornaamste concurrent in buurtwinkels, Delhaize. Delhaize richt zich vooral op kwaliteit en exclusiviteit. Het assortiment bereide maaltijden, biologische, fair trade- en mediterrane producten wordt thans verbreed. Colruyt, tot slot, benadrukt de lage prijzen; kosten worden tot een minimum beperkt. Deze keten staat verder bekend om zijn groene imago.

 Denemarken
LNV-bureau
Kopenhagen

> **Vleescontrole**

Modernisering vleescontrole

De Deense vleessector acht bij monde van de Danish Meat Association (DMA) een meer doelgerichte en gedifferentieerde vleescontrole wenselijk. Uitgangspunt moet zijn de actuele risico's in plaats van de problemen uit het verleden. Vleescontroles door overheidspersoneel kosten het Deense bedrijfsleven jaarlijks 40,3 miljoen euro. Sommige van de handelingen die bij

een controle per se moeten worden verricht, zijn een risico voor voedselkwaliteit en -veiligheid in plaats een waarborg. Controle op tuberculose en trichinen zou overbodig zijn, omdat er op dat gebied geen probleem meer bestaat. De sector wil een controle die uitgaat van reële bedreigingen. De risico's moeten in kaart worden gebracht: waar ze ontstaan, hoe vaak ze voorkomen, op welk niveau en waar deze het best bestreden of ingeperkt kunnen worden. Actuele risico's zijn Salmonella, Listeria en Campylobacter, evenals residuen en verontreinigingen. Naast risico-analyse is differentiatie noodzakelijk tussen bedrijven die hun zaken zeer of minder goed geregeld hebben.

 Duitsland
LNV-bureau Berlijn

> **Catering**

Gezonde voeding in cateringsector

Naast de traditioneel populaire curryworst, bratworst, pizza en patat, groeit in de Duitse catering de vraag naar verse, caloriearme en gezonde producten. Steeds meer (bedrijfs)kantines, eetcafés en wegrestaurants nemen bijvoorbeeld salades, rauwkost en andere vegetarische gerechten in hun assortiment op. Er is sprake van een duidelijke trend naar meer gezonde voeding. De Deutsche Gesellschaft für Ernährung (DGE) informeert al jaren over een verantwoord voedingspatroon en hanteert een keurmerk. Hieraan kunnen con-

sumenten gezonde voedingsmiddelen herkennen. Weliswaar overheerst nog steeds 'de vette hap', maar volgens de DGE is de ontwikkeling richting een gezonder voedingspatroon onmiskenbaar. Volgens de Duitse hotel- en horeca-vereniging Dehoga omvat de Duitse cateringsector ongeveer 30.000 bedrijfskantines, restaurants, casino's enzovoort. Gezamenlijk bereiden zij per week rond de 30 miljoen maaltijden. Daarnaast zijn er bijna 16.000 ziekenhuizen, klinieken en verzorgingstehuizen, die samen rond de 1,2 miljoen mensen verzorgen. Deze cateringbranche in de zorgsector zet jaarlijks naar schatting 15 miljard euro om. Nadere informatie: www.dge.de; www.bve-online.de; www.dehoga-bundesverband.de.

 Frankrijk
LNV-bureau Parijs

> **Mengvoeder | Herstructureren | Bereide vis | Export | Inkoopcentrale**

Overname mengvoederindustrie

Het familiebedrijf Glon, koploper in de Franse mengvoederindustrie, zal een meerderheidsaandeel overdragen aan Sofiproteol. De familie Glon wenst zelf een aandeel van 33% te behouden. Sofiproteol is de financieringsmaatschappij van de sector eiwit- en oliehoudende gewassen. Dit bedrijf was al aandeelhouder. Glon telt 3.400 werknemers en kent een jaaromzet van 1,2 miljard euro. Het heeft niet alleen productieactiviteiten in diervoeding, maar ook in men-

selijke voeding. 40% van de omzet wordt gehaald uit de productie van onder meer consumptie-eieren, pluimveevlees, varkensvlees en chips. Ondanks de negatieve conjunctuur in de pluimveevleessector investeert Glon een bedrag van 27 miljoen euro in de bouw van een nieuwe productie-unit van dochteronderneming Boscher Volailles.

Herstructureren voedingsmiddelenindustrie

Uit de jaarlijks door het vakblad *Agra Alimentation* opgestelde balans van de herstructureren in de Franse voedingsmiddelenindustrie blijkt dat hun aantal in 2006 is toegenomen: 146 herstructureren in 2006 tegen 122 in 2005. Vooral grote concerns keren terug naar hun kernactiviteit en ontdoen zich van nevenactiviteiten of verminderen die.

Franse bedrijven die buiten Frankrijk substantieel geïnvesteerd hebben:

- overname van Galbani door het zuivelconcern Lactalis (kort na zijn partnerschap met Nestlé);
- overname van het Turkse bedrijf Karper door Bel
- overname van het Canadese bedrijf Carrière door Bonduelle;
- overname van een Hongaars groentenverwerkend bedrijf door de coöperatieve onderneming Cecab;
- vestiging van het suikerconcern Tereos in Tsjechië en Mozambique;
- vestiging van Danone in Oekraïne en in China;

- Danone is tevens een samenwerking aangegaan met het Amerikaanse bedrijf Stonyfield voor de productie van biologische yoghurt in Ierland.

Groei in bereide vis

De categorie bereide-visproducten laat in Frankrijk één van de sterkste groeipercentages zien onder de voedingsmiddelen, aldus onderzoeksbureau ACNielsen. De jaaromzet van dit marktsegment beliep vorig jaar 1,3 miljard euro; een groei van 9,2%. De consumptie trekt aan en wordt minder seizoensgebonden. Deze markt wordt gekenmerkt door de sterke positie van *private labels* van supermarktketens, met een marktaandeel van 31%. Dit wordt gevolgd door de groep laagstgeprijsde producten, met een marktaandeel van 16%. Onder de merknamen nemen Fleury Michon, Coraya, Labeyrie en Delpierre met een gecombineerd marktaandeel van 14,5% de top-vier in. Daarnaast is er een veelvoud aan kleinere regionale merken.

Behalve gerookte visbereidingen en surimi – die momenteel hun maximale omzet bereikt lijken te hebben – winnen producten als verse gemakproducten met/van vis, vissalades en voorgekookte vis en garnalen aan populariteit. De IJslandse groep Alfesca wil dit assortiment op de Franse markt versterken via het recent over-

Export naar India

Voor de derde maal in twee jaar tijd heeft een Franse handelsmissie India bezocht. Bedrijven waren onder andere afkomstig uit het midden- en kleinbedrijf en het coöperatieve (Epis-Centre, Invivo), een leverancier van materiaal en knowhow voor de zuivelindustrie, Bongrain en retailer Carrefour. De laatste twee zijn al actief in India. De Franse voedingssector ziet India als een land met groot potentieel, omdat de vraag naar verwerkte producten er fors toeneemt en het land zich steeds meer openstelt voor buitenlandse investeerders. Bezocht werden zuivelcoöperaties in de deelstaat Gujarat. In West-Bengalen is de mogelijkheid van enkele samenwerkingsverbanden bestudeerd.

genomen bedrijf Adrimex en via dochteronderneming Delpierre. Andere bedrijven in dit marktsegment zijn: Pan Fish Group (Kristen en Pan Fish France), Pescanova (Krustanord), Fleury Michon, Soparind-Bongrain (Cuisimer, Nutrimer, Protimer), Crusta C (Crusta d'Oc), L'Européenne de la Mer (Charles Amand) en les Pêcheurs d'Islande (Les Salaisons Maritimes, André Ledun).

Nieuwe inkoopcentrale Biocoop

Met 274 verkooppunten verspreid over geheel Frankrijk en een totale jaaromzet van 250 miljoen euro in 2006 (een stijging van 22% ten opzichte van 2005) is Biocoop nummer één in de verkoop van biologische producten. Ook voor 2007 toont het bedrijf zich ambitieus: opening van 35 nieuwe verkooppunten en streven naar een jaaromzet van 300 miljoen euro. Om

de 42 winkels in Noord-Oost-Frankrijk beter te kunnen bedienen, heeft Biocoop in het departement Essonne een vierde inkoopcentrale/logistiek platform geopend, met

een oppervlak van bijna 8.000 m². Biocoop's marktaandeel in biologische producten bedraagt 12%. Het kent een assortiment van 8.000 biologische producten. De verkooporganisatie is ook actief in de horeca en in de cateringsector, waar het een jaaromzet van circa 1 miljoen euro behaalt. Biocoop heeft een campagne gelanceerd onder het motto *Bio je peux!* (Bio, dat kan ik wel betalen!), waarbij 80 basisproducten met uitzondering van groenten en fruit tegen een lagere prijs worden aangeboden. Gezien het succes overweegt men het lage prijsniveau voor het basispakket te handhaven. Het bedrijf importeert 60% van zijn groenten, fruit (vooral uit Italië) en granen, omdat de vraag groter is dan het binnenlandse aanbod. Het aantal biologische producenten stagneert door rentabiliteitsproblemen en de lage omschakelingspremies.

Spanje

LNV-bureau Madrid

> Agro-export | Biodiesel
| Iberische ham |
Vlees(producten)export |
Consumptietrends

Groei agro-export

De handelsbalans voor landbouwproducten en levensmiddelen kende in januari 2007 een overschot van 395 miljoen euro. Dat is 6% meer dan in januari 2005. Dit komt vooral door de 15% exportgroei (naar 2.218 miljoen euro) en een importdaling van 7,6% (naar 1.733 miljoen euro). Het is de enige sector waarvan de balans positief is. De algemene handelsbalans liet in januari een tekort zien dat 1 miljard hoger lag dan in januari 2006. Dit als gevolg van een importstijging met 11,7%, terwijl de export met slechts 9,5% steeg.

Grote biodieselfabriek

26 maart jl. werd de grootste Spaanse biodieselfabriek geopend in de plaats Ocaña. Deze is goed voor een jaarlijkse productie van 105.000 ton biodiesel. De fabriek is gebouwd door de Grupo Natura, die binnenkort nog twee fabrieken zal bouwen in Alicante en Gijón.

Iberische ham

Het Spaanse ministerie van Landbouw vindt dat de beroemde *jamón ibérico* in heel Spanje moet kunnen worden geproduceerd, mits zij afkomstig is van varkens van het Iberische ras (*raza ibérica*). Etikettering dat de varkens extensief werden geweid, eikels aten en uit de traditionele gebieden komen, mag alleen wanneer dat ook echt waar is.

Vlees(producten)export

Spanje gaat voortvarend te werk met het openbreken van grenzen in derde landen.

In Rusland werd de lijst van Spaanse bedrijven die goedgekeurd zijn voor export naar Rusland uitgebreid, na een Russische inspectie van 20 bedrijven in oktober jl.

In februari werd een overeenkomst voor onbepaalde tijd gesloten met Zuid-Afrika. Onderdeel hiervan is een nieuw certificaat voor de export van verwerkte dierlijke eiwitten afkomstig van varkens. De Zuid-Afrikaanse autoriteiten bevestigen in de overeenkomst dat de dierlijke eiwitten uitsluitend worden gebruikt voor de bereiding van voer voor dieren waarvan het vlees en de producten niet voor menselijke consumptie zijn bestemd.

Trends in consumptie

De studie *La Alimentación en España 2006* van het Spaanse ministerie van Landbouw brengt de voorkeuren, trends en gewoontes in de consumptie van voeding in beeld. Het rapport is te downloaden van de website www.mapa.es. Enige interessante uitkomsten van de studie:

In totaal werd vorig jaar in Spanje 81,9 miljard euro aan voedingsmiddelen uitgegeven: te verdelen in 59,4 miljard euro voor thuis en 22,6 miljard euro in de horeca, scholen, ziekenhuizen, kazernes enzovoort. Circa 73% van de consumenten vertrouwt erop dat levensmiddelen veilig en gezond zijn. Haast 61% leest bijna altijd wat er op het etiket staat. Steeds meer consumenten letten op kwaliteit (54%) in plaats van op prijs (35%). Rond 17% van de consumenten koopt nieuwe producten zodra die verschijnen.

De consumptie per hoofd van de bevolking lag in 2006 op 50,6 kg vlees, 28,2 kg vis, 92,7 kg vers fruit, 55,6 kg verse groenten, 82,5 liter melk, 32,8 kg zuivelproducten, 42,3 liter frisdranken, 15,8 liter bier en 10,1 kg kant-en-klaarmaaltijden.

Het marktaandeel van de winkels lag op 28,8% voor kleine winkels, 45,4% voor supermarkten en 16,7% voor de hypermarkten. 55% van de Spaanse consumenten koopt nog steeds in een nabije winkel en 72% gaat te voet winkelen.

Tsjechië

LNV-bureau Praag

> Landbouwgrond

Buitenlandse koop landbouwgrond

Naar het zich laat aanzien, wordt de aankoop van landbouwgrond in Tsjechië voor EU-ingezetenen

een stuk gemakkelijker. Enige vereiste is straks nog registratie bij een plaatselijk agrarisch agentschap. Tenminste, als het parlement definitief akkoord is gegaan met een voorstel tot wetswijziging. De huidige wetgeving op dit gebied vereist dat een potentiële koper jaar vóór aankoop al drie jaar in het land heeft gewoond, en zijn kennis van de Tsjechische taal én van het agrarisch bedrijf kan aantonen. Bij toetreding tot de EU heeft Tsjechië destijds op dit punt een overgangsperiode van zeven jaar gekregen.

Korte berichten uit het buitenland

Midden-Oosten

Verenigde Arabische Emiraten

LNV-bureau Abu Dhabi

> Vogelgriep voorkomen

Importverbod pluimvee

De Verenigde Arabische Emiraten hebben een verbod opgelegd op de verkoop en uitwisseling van levende vogels. Daarnaast is pluimvee in beslag genomen om te voor-

komen dat de vogelgriep wordt verspreid. De beslissing volgde op verschillende uitbraken van vogelgriep in aangrenzende landen. Minstens 52 gevallen van de dodelijk variant H5N1 werden in Koeweit gesignaleerd. Na het besluit in februari 2006 om import van pluimvee uit Europa te verbieden, volgt nu een ban op import van pluimvee uit alle landen.

Japan heeft een certificaat vastgesteld voor de import van varkensproducten bedoeld voor technische doeleinden uit Spanje, mits de producten op het bedrijf van herkomst zijn bereid. Voorwaarden zijn inachtneming van de EU-eisen voor tracering en dierwelzijn en EU-Verordening 1774/2002. De producten moeten afkomstig zijn van door het Spaanse ministerie erkende bedrijven. De lijst daarvan dient op zijn beurt weer door het Japanse ministerie te worden goedgekeurd.

Voor wat betreft Chili zijn er nieuwe certificaten voor de Spaanse export van pluimveeproducten en varkensvleesproducten.

Overig Europa

Oekraïne LNV-bureau Kiev

> Biobrandstof | Voedingssupplementen

Biobrandstofproductie

In Oekraïne zal de markt voor biobrandstof naar verwachting toenemen tot een waarde van 16 à 17 miljard euro. Omdat duurzame energie zoals biobrandstof wereldwijd enorm in opkomst is, liggen hier kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven. Het brandstofverbruik van de EU-lidstaten moet in 2010 voor 5,75% uit biobrandstoffen en duurzame energie bestaan. Door de grote vraag naar biobrandstof in de EU liggen er nu kansen voor biobrandstofproductie in Oekraïne. Dat land beschikt over ruim 60 miljoen hectare landbouwgrond, waarvan 80% is geprivati-

seerd. De lokale teelt van oliehoudende zaden en gewassen biedt volgens analisten goede vooruitzichten voor de productie van biobrandstoffen.

Biologisch actieve voedingssupplementen

De Oekraïense markt voor voedingssupplementen en homeopathische geneesmiddelen biedt goede mogelijkheden voor Nederlandse bedrijven. Bedroeg de omzet in deze sector in 2004 nog 'maar' 30,4 miljoen euro, vorig jaar was dit al 55 à 60 miljoen euro. Circa de helft van de omzet wordt uit import gegenereerd. Afzetgebieden concentreren zich op de grote steden, met als zwaartepunt Kiev, waar 20% van de omzet gerealiseerd werd. Apotheken en 'farmaceutische kiosken' vormen de belang-

rijkste distributiekanalen. Oekraïne telt ongeveer 160 lokale producenten, maar hun producten voldoen meestal niet aan de gestelde eisen van hygiëne en veiligheid. Nadere informatie: Branchevereniging van producenten en distributeurs van voedingssupplementen, Ul. Vandy Vasilevskoi 7, office 7, 03055 Kiev, Oekraïne, tel./fax +38 044 238 28 38, e-mail info@ukrbad.org.ua, internet www.ukrbad.org.ua.

Zwitserland LNV-bureau Berlijn

> Supermarkten

Antwoord op Aldi en Lidl

In de eerste week van 2007 vond een overname plaats in de Zwitserse detailhandel, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari. Het detailhandelconcern Migros, num-

mer één in Zwitserland, nam 70% van de aandelen van de succesvolle en enige Zwitserse discounter Denner over. Denner was, na Migros en Coop, nummer drie in de Zwitserse levensmiddelenbranche. Denner-topman Gaydoul gaf aan dat concurrentiedruk het motief voor de verkoop is geweest. Door de komst van Aldi en Lidl is de concurrentie veel harder geworden. Gelet op het feit dat Denner zich uitsluitend richtte op de Zwitserse markt, werd niet over voldoende inkoopvolume beschikt om concurrerende prijzen aan te bieden.

In het afgelopen jaar steeg de omzet van Denner met 21,1%, dankzij de overname van vijftien Pick-Paywinkels van het Duitse detailhandelconcern Rewe. Migros hoopt met Denner zijn positie in de sterk groeiende discountmarkt te versterken zonder dat een eigen discountketen hoeft te worden opgezet. Samen komen Migros en Denner uit op een marktaandeel van 18,9% in de Zwitserse detailhandel en ruim 40% in de levensmiddelenbranche. De overname moet nog goedgekeurd worden door de Zwitserse mededingingsautoriteit.

Link bekeken Maleisië

Via de website van de Nederlandse ambassade te Kuala Lumpur, www.netherlands.org.my, komt u bij de MIDA – Malaysian Industrial Development Corporation, www.mida.gov.my – en deze organisatie wil bevorderen dat buitenlandse bedrijven investeren in Maleisië. Bijvoorbeeld in de landbouwsector en de biotechnologische industrie.

De tweetalige website van het Maleisische ministerie van Landbouw (MOA), <http://agrolink.moa.my/moa>, geeft veel nadere informatie over wat er zich dagelijks afspeelt in het land op agrarisch gebied.

Het ministerie van Industrie en Handel (MITI), www.miti.gov.my/ekpweb/ application, bruijst van de handelsactiviteiten.

De MAFC – Malaysian Agrifood Corporation, www.mafc.com.my/, spant zich in om de levensmiddelensector op een hoger niveau te brengen.

Terug in Nederland vindt u via de websites www.minbuza.nl en www.evd.nl ruime algemene informatie over het land Maleisië. De invoer- en uitvoercijfers 2006 Nederland/Maleisië zijn inmiddels gereed (samen met

die tussen Nederland en 50 andere landen). U kunt deze aanvragen via de redactie van dit blad, evenals enkele tientallen marktrapporten afkomstig uit binnenlandse en buitenlandse databases.

Tot slot heeft het ministerie van LNV, www.minlnv.nl, een Maleisië-dossier met goed toegesneden informatie.

Consumptietrends in relatie tot vergrijzing

Het jaarlijkse gezamenlijke congres van de Duitse levensmiddelenindustrie en de Duitse retail vond plaats op 6 maart jl. Thema was 'kansen als gevolg van de vergrijzing'.

In 2050 zal in Europa meer dan 30% van de bevolking ouder dan 60 jaar zijn (nu 20%). Het marktaandeel van deze relatief koopkrachtige groep zal dan ook sterk toenemen. Het aantal inwoners in Duitsland zal in 2015 van 82 miljoen tot 75 miljoen afnemen. In 2030 zal 48% van de Duitse bevolking niet meer aan het arbeidsproces deelnemen (nu 32%). Het aantal kleinere huishoudens in Duitsland zal verder stijgen: van 39 miljoen nu tot 45 miljoen in 2030. In 2020 zijn er in China net zo veel 65-plussers als nu in de gehele wereld.

Deze ontwikkelingen stellen nieuwe eisen aan levensmiddelen en de marketing daarvan. Vergrijzing kan leiden tot een nieuwe opbloei van 'de winkel om de hoek'. Ook wordt er een sterke ontwikkeling verwacht in het 'teleshoppen'. Supermarkten kunnen hun inrichting aanpassen: bredere gangpaden, verbetering van de overzichtelijkheid, betere belichting enzovoort. In Berlijn is al een supermarkt speciaal geschikt voor ouderen.

Producten

Kansrijke producten voor de generatie 55+ bevinden zich binnen de gebruikelijke trends: gezondheid, versheid en gemak. Door de grotere koopkracht gelden deze trends voor deze groep in

versterkte mate, vooral waar het gaat om *functional foods*. De huidige jaaromzet voor vitaminen- en mineralenpreparaten wordt in Duitsland op minstens 1 miljard euro geschat. Ook producten die als *slow food* te kenmerken zijn, profiteren extra van de vergrijzing. Hetzelfde geldt voor diensten rondom producten, zoals Nespresso, maar ook cateringdiensten voor ouderen (www.apetito.de), waarbij veel sterker op individuele wensen kan worden ingegaan. Verder is de verwachting dat beter te openen verpakkingen voor alle groepen (dus ook jongeren) een aandachtspunt zullen worden.

LNV-bureau Berlijn

Reis varkenssector Polen en Oekraïne, 10-15 juni

De in de agrarische sector actieve Poolse bank BGZ (waarin Rabobank International participeert) organiseert samen met LNV en PVE van 10 tot en met 15 juni a.s. voor de varkenssector een studie- en handelsreis naar Polen en Oekraïne. U kunt zich aanmelden voor deze reis bij Lydia Aalpoel van het Nederlands Centrum voor Handelsbevordering (NCH), tel. 070 - 344 15 88, e-mail laalpoel@nchnl.nl. Deadline voor aanmelden is **1 mei a.s.**

Ook naar andere landen in Centraal- en Oost-Europa staan handelsreizen gepland. Over die van najaar 2007/voorjaar 2008 ontvangt u te zijner tijd nadere informatie:

- Hongarije, eind juni 2007: een gecombineerde reis voor de varkenssector en tuinbouwsector, georganiseerd door de Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland. Voor meer informatie: ministerie van LNV, directie Industrie & Handel, Arie Veldhuizen, tel. +31 070 - 378 47 17, e-mail a.veldhuizen@minlnv.nl;
- Roemenië en Bulgarije, september 2007;
- Tsjechoë en Slowakije, januari 2008;
- Servië en Kroatië, maart 2008.

Nederlandse kas succesvol

In Berlijn werd op 25 maart jl. met een Europafest het 50-jarig bestaan van 'Europa' gevierd. Alle Europese landen en vele ngo's presenteerden zich. Nederland deed dat met een energiezuinige kas, waarmee getoond werd hoe de Nederlandse tuinbouw produceert met gevoel voor smaak én duurzaamheid.

Het thema was 'Duurzaam en Lekker'. De Nederlandse kas sprong er uit door zijn vorm en omvang van 8 bij 4,5 meter. Binnen konden de bezoekers kennismaken met de fine fleur van de Nederlandse land- en tuinbouw. Erg in trek was een fruitautomaat waar bezoekers voor vijftig eurocent een gezonde snack konden trekken, zogenoemde vitaminen's (minitomaatjes), stukjes appel, een minikomkommer, minipaprika's of een fruitsalade in een zakje. LNV-Raad Tjeerd de Groot: "Het fruit was niet aan te slepen, een echte hit!" Ook de hommels die worden gebruikt voor biologische bestuiving trokken veel bekijks.

In de kas was verder een tulpentuin aangelegd. En natuurlijk ontbrak Frau Antje niet. "We hebben niet te klagen gehad over belangstelling van de media. Vele televisieploegen uit

diverse landen hebben opnamen gemaakt van de kas", aldus Martijn Homan (directie I&H). "En we mochten ons verheugen in hoog bezoek. Premier Balkenende kwam na de informele top in Berlijn even langs. Hij kreeg uitleg bij de fruitautomaat en over het gebruik van hommels in de kas."

Marktrappen op internet

Onderstaand weer een overzicht van de afgelopen maand op internet aangetroffen landen-, regio- en themarapporten over de levensmiddelensector en andere agrarische sectoren. De informatie is afkomstig van onder meer overheden, organisaties en databases en vormt een aanvulling op de door de LNV-bureaus verstrekte informatie. De rapporten zijn gratis en uitsluitend per e-mail opvraagbaar bij het Ministerie van LNV, Directie Industrie en Handel, de heer J.J.M. Verbeek, e-mail j.j.m.verbeek@minlnv.nl.

Land	Titel	Land	Titel
Algemeen	Insights into the Food Beverage Consumer Products Industry (16 pag.)	Nederland	Farm Structure in the Netherlands (8 pag.)
Afrika	Doing Business in Africa (120 pag.)	Nederland	Duurzame viskweek voor behoud van visvoorraad (64 pag.)
Australië	Biofuel Sector (10 pag.)	Nederland	Grootschalige grondgebonden landbouwbedrijven in 2016 (86 pag.)
Azerbeidzjan	Doing Business in Azerbaijan (33 pag.)	Nederland	Protocol monitoring duurzame energie, update 2006 (67 pag.)
Brazilië	Biofuel Sector (11 pag.)	Nieuw-Zeeland	Biofuel Sector (4 pag.)
Bulgarije	Exporthandleiding (17 pag.)	Oekraïne	Levensmiddelensector (20 pag.)
China	Food, Hotel and Restaurant Sector (34 pag.)	Oekraïne	Food, Hotel and Restaurant Sector (14 pag.)
Cyprus	Farm Structure in Cyprus (8 pag.)	Oezbekistan	Doing Business in Uzbekistan (42 pag.)
Duitsland	Farm Structure in Germany (8 pag.)	Oostenrijk	Farm Structure in Austria (8 pag.)
EU	National Action Plans for Organic Food and Farming (108 pag.)	Polen	Huisdierenvoedselsector (4 pag.)
EU	Plantenzadensector (18 pag.)	Rusland	Sterke drankwetgeving (3 pag.)
EU	From Production-oriented to Market-oriented European Dairy Industry (75 pag.)	Rusland	Situatie Sint-Petersburghaven (6 pag.)
EU	Patent Statistics Amongst EU Member States (8 pag.)	Rusland	Biofuel Sector (8 pag.)
EU	Statistics Yearbook 2006-07 on Agriculture Forestry Fisheries (24 pag.)	Rusland	Pluimvee- en pluimveeproductensector (8 pag.)
EU	Europe 50: Back to the Future (118 pag.)	Servië	Doing Business in Serbia (102 pag.)
Frankrijk	Biofuel Sector (5 en 6 pag.)	Slowakije	Farm Structure in Slovakia (8 pag.)
Georgië	Doing Business in Georgia (32 pag.)	Spanje	Farm Structure in Spain (8 pag.)
Griekenland	Biofuel Sector (3 pag.)	Spanje/Portugal	Food, Hotel and Restaurant Sector (20 pag.)
Ierland	Farm Structure in Ireland (8 pag.)	Tadzjikistan	Doing Business in Tajikistan (15 pag.)
Indonesië	Biofuel Sector (8 pag.)	Taiwan	Biofuel Sector (5 pag.)
Indonesië	Exporthandleiding (22 pag.)	Turkije	Plantenzadensector (11 pag.)
Israël	Etiketteringswetgeving (4 pag.)	Turkije	Food Sector (19 pag.)
Israël	Food, Hotel and Restaurant Sector (14 pag.)	Turkmenistan	Doing Business in Turkmenistan (18 pag.)
Italië	Farm Structure in Italy (8 pag.)	Venezuela	Investment Guide (58 pag.)
Japan	The Functional Food Market in Japan (19 pag.)	Verenigd Koninkrijk	Compendium of UK Organic Standards (104 pag.)
Japan	Biofuel Sector (8 pag.)	Verenigd Koninkrijk	Food, Hotel and Restaurant Sector (11 pag.)
Kazachstan	Doing Business in Kazakhstan (52 pag.)	Verenigde Staten	USDA Agricultural Projections to 2016 (116 pag.)
Kirgizstan	Doing Business in Kyrgyzstan (17 pag.)	Verenigde Staten	Achieving Production of Agr. Biomass for Biorefinery Feedstock (28 pag.)
Korea	Biofuel Sector (9 pag.)	Verenigde Staten	Amerikaanse markt van wortelen (21 pag.)
Kroatië	Doing Business in Croatia (80 pag.)	Zuid-Afrika	Bestrijdingsmiddelenwetgeving (7 pag.)
Macedonië	Doing Business in Macedonia (66 pag.)	Zuid-Afrika	Biofuel Sector (8 pag.)
Mexico	Biofuel Sector (9 pag.)	Zweden	Biofuel Sector (8 pag.)
Nederland	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (127 pag.)		

Alimentaria Mexico, 5-7 juni: LNV-stand

De belangrijkste handelsbeurs in Mexico, Alimentaria Mexico, is gewijd aan de voedsel- en drankenindustrie. Dit betreft distributeurs, retail, machines en technologie. Vorig jaar trok deze beurs ruim 10.000 bezoekers. LNV-bureau Mexico-Stad neemt dit jaar deel met een stand van 27m².

Dit Hollandpaviljoen bestaat uit een LNV-informatiepunt, contactfaciliteiten voor besprekingen met cliënten, en een aantal

vitрины voor Nederlandse bedrijven.

In genoemde vitrines kunnen producten maar ook brochures worden getoond. Een vitrine kost 500 euro. Extra kosten (bijvoorbeeld voor de tijdelijke import van producten) komen voor rekening van het deelnemende bedrijf.

Heeft uw bedrijf interesse in deelname? Neem dan voor meer informatie contact op met LNV-bureau Mexico-Stad of de directie Industrie &

Handel van het ministerie van LNV.

Mexico-Stad:

Ir. P.A.L. de Rijk, LNV-Raad
Tel. + 52 55 5258 9921, tst 215
mex-lnv@minbuza.nl

Den Haag: Ing. J. Porte

Tel. 070 – 378 44 28
j.porte@minlnv.nl

LNV-bureaus in het buitenland

AFRIKA

ADDIS ABBEBA

Werkgebied: Ethiopië
Drs. Ir. G. Westenbrink, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Old Airport Zone,
Addis Abbeba
P.O. Box 1241, Addis Abbeba
Tel.: (00-251) 113.711.100 ext. 332 (BZ)
Fax: (00-251) 113.711.577 (BZ)
E-mail: add-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassyethiopia.org

Algiers (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Parijs)

Dhr. Khaled Benchaalal,
Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden
27 Chemin Cheikh Bachir El-Brahimi
El-Biar
Postadres: Boite Postale 72,
16030 Algiers - Algerije
Tel.: (00-213) 21.92.28.28
Fax: (00-213) 21.92.29.47
E-mail: alg-lnv@minbuza.nl
www.ambassadepaysbasalger.org

NAIROBI

Werkgebied: Kenia, Eritrea, Oeganda,
Tanzania, tevens voor UNEP
Dhr. D.J. Bruinsma, LNV-Raad
Ambassade der Nederlanden,
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Riverside Lane, Off Riverside Drive,
Nairobi, Kenia
Postadres: P.O. Box 41537, 00100, Nairobi,
Kenia
Tel.: (00-254) 20.4450.137
Fax: (00-254) 20.4450.138
E-mail: nlnaiaagr@accesskenya.co.ke
2e e-mail: nai-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.or.ke

PRETORIA

Werkgebied: Zuid-Afrika, Zambia
Prof. drs. N.W. Visser, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 210 Queen Wilhelmina Street
New Muckleneuk,
Pretoria 0083, Zuid-Afrika
Postadres: P.O.Box 117, Pretoria 0001,
Zuid-Afrika
Tel.: (00-27) 12.425.4570/2/3
Fax: (00-27) 12.425.4571
E-mail: nlpreagr@telkomsa.net
2e e-mail: pre-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.co.za

AMERIKA

BRASÍLIA

Werkgebied: Brazilië
Dhr. J.G. van de Vooren, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Ses Avenida das Nações, QD. 801, Lote 05 CEP
70405-900 Brasília - DF, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 07/0098, CEP
70359-970 Brasília - DF, Brazilië
Tel.: (00-55) 61.3961.3200 (BZ)
Tel.: (00-55) 61.3961.3208 (LNV)
Fax: (00-55) 61.3961.3233 (LNV)
E-mail: nlbraagr@uol.com.br
2e e-mail: bra-lnv@minbuza.nl
www.embaixada-holanda.org.br

São Paulo (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Brasília)

Mw. F.E. Heering, Agricultural assistant
Consulaat-Generaal der Nederlanden
Bezoekadres: Avenida Brigadeiro Faria
Lima 1779, 3 - andar CEP 01451-001-Sao
Paulo-SP, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 11302, CEP
05422-970-São Paulo-SP, Brazilië
Tel.: (00-55) 11.3811.3300 (BZ)
Fax: (00-55) 11.3819.0903 (LNV)
E-mail: nlsaoagr@uol.com.br
2e e-mail: sao-lnv@minbuza.nl
www.embaixada-holanda.org.br

BUENOS AIRES

Werkgebied: Argentinië, Chili, Uruguay
Drs. M. van Genne, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Edificio Porteño II, Olga Cossentini 831,
Pisos 3 y 4, C1107 BVA Buenos Aires,
Argentinië
Postadres: Ambassade der Nederlanden,
Olga Cossentini 831, C1107 BVA
Buenos Aires, Argentinië
Tel.: (00-54) 11.4338.0090 (LNV)
Fax: (00-54) 11.4338.0091 (LNV)
E-mail: nlbueagr@embajadaholanda.int.ar
2e e-mail: bue-lnv@minbuza.nl
www.embajadaholanda.int.ar

MEXICO

Werkgebied: Mexico, Cuba
Ir. P.A.L. de Rijk, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Av. Vasco de Quiroga 3000, Piso 7, Colonia
Santa Fe, 01210 Mexico D.F., Mexico
Postadres: Apartado Postal 10-656,
11000 Mexico D.F., Mexico
Tel.: (00-52) 55.5258.9921 tst. 215 (LNV)
Fax: (00-52) 55.5258.8139
E-mail: lnv@nlgovmex.com
2e e-mail: mex-lnv@minbuza.nl
www.paisesbajos.com.mx

WASHINGTON

Werkgebied: Verenigde Staten van
Amerika (incl. Puerto Rico), Canada, tevens
Wereldbank
Ir. W.L.A.G. Tacken, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 4200 Linnean Avenue, N.W.
Washington, D.C 20008-3896, Verenigde
Staten van Amerika
Tel.: (00-1) 202.274.2716/2718
Fax: (00-1) 202.244.3325
E-mail: nlwasagr@yahoo.com
2e e-mail: was-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.org/

AZIË

BANGKOK

Werkgebied: Thailand en Vietnam
Ir. R.J. Konijn, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
15 Soi Tonson Ploenchit Road,
Lumpini, Pratumwan
Postadres: P.O. Box 404,
Bangkok 10330, Thailand
Tel.: (00-66) 2.309.5290 (LNV)
Fax: (00-66) 2.309.5295 (LNV)
E-mail: nlbanagr@loxinfo.co.th
2e e-mail: ban-lnv@minbuza.nl
www.mfa.nl/ban

Hanoi (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Bangkok)

Mw. Truong Thi Dung, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden
Daeha Office Tower, 6 th floor 360
Kim Ma Street, Ba Dinh District, Hanoi
Tel.: (00-84) 4.831.5650
Fax: (00-84) 4.831.5605
E-mail: nlhanagr@yahoo.com
2e e-mail: han-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.org.vn

JAKARTA

Werkgebied: Indonesië, tevens voor
Association of South-East Asean Nations
(ASEAN)
Mr. J.M.P.H. van der Zijden, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden,
Jalan H.R. Rasuna Said, Kavel 5-3,
Kuningan, Jakarta 12950, Indonesië
Tel.: (00-62) 21.524.1032/48 (LNV)
Fax: (00-62) 21.526.2230 (LNV)
E-mail: nljakagr@jrne.or.id
2e e-mail: jak-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.or.id/

KUALA LUMPUR

Werkgebied: Maleisië, Filippijnen
Drs. A.M. de Roo, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden
7th Floor, South Block. The Amp Walk
218, Jalan Ampang
50480 Kuala Lumpur
Postadres: Postbus 10543
50716 Kuala Lumpur
Maleisië
Tel.: (00-60) 3.216.86.206 (LNV)
Fax: (00-60) 3.216.86.240 (BZ)
E-mail: nlgovkl@netherlands.org.my
2e e-mail: kll-lnv@minbuza.nl
www.netherlands.org.my

Manilla (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Kuala Lumpur)

Dhr. J.I.C. Laquian, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
26/F Equitable PCI Bank Tower
8751 Paseo de Roxas
Makati City 1226, The Philippines
Postadres: P.O. Box 2448 MCPO,
1264 Makati, Metro Manilla,
Filippijnen
Tel.: (00-63) 2.786.6607 (LNV)
Fax: (00-63) 2.786.6699 (LNV)
E-mail: lnv@netherlandsembassy.ph
2e e-mail: man-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.ph

Singapore (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Kuala Lumpur)

Dhr. K.C. Chong, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
541 Orchard Road, 13-01 Liat Towers,
Singapore 238881
Postadres: Tanglin P.O. Box 447, Singapore
912415
Tel.: (00-65) 6739.1121 (LNV)
Fax: (00-65) 6737.1940 (BZ)
E-mail: nlsinagr@singnet.com.sg
2e e-mail: sin-lnv@minbuza.nl
www.nethemb.org.sg/

NEW DELHI

Werkgebied: Bhutan, India, Sri-Lanka, Nepal
Mr. W.J. Wolff, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 6/50F Shantipath,
Chanakyapuri, New Delhi 110021, India
Tel.: (00-91) 11.24.197.604/5/77
Fax: (00-91) 11.24.197.702
E-mail: nlndeagr@vsnl.net
2e e-mail: nde-lnv@minbuza.nl
www.hollandaindia.org

PEKING

Werkgebied: Volksrepubliek China,
(incl. Hong Kong) en Mongolië
Ir. H.J.W. van Duijn, LNV-Raad
Mw. Ir. G.J.G.M. Nuytens-Vaarkamp,
LNV-Attachée
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 4, Liangmahe Nanlu Rd.
Beijing 100600, Volksrepubliek China
Tel.: (00-86) 10.8532.0260 (LNV)
Fax: (00-86) 10.8532.0303 (LNV)
E-mail: info@nlpekagr.com
2e e-mail: pek-lnv@minbuza.nl
www.hollandinchina.org/nl/
peking/intro.htm
Web (LNV): www.nlpekagr.com

Hong Kong SAR (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Peking)

Mw. M.P.C. Ng, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal der
Nederlanden, Room 5702, 57/F Cheung
Kong Center, 2 Queen's Road Central,
Hong Kong, Volksrepubliek China
Tel.: (00-852) 2524.8187/88 (LNV)
Fax: (00-852) 2524.9419 (LNV)
E-mail: nlhonagr@netherlands-cg.org.hk
2e e-mail: hon-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-cg.org.hk
Web (LNV): www.nlpekagr.com

Shanghai (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Peking)

Dhr. N. Hong, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal
der Nederlanden, Sun Plaza, East Tower,
4th Floor, 88 Xian Xia Road,
Shanghai 200336, Volksrepubliek China
Tel.: (00-86) 21.6209.9076 (BZ)
Fax: (00-86) 21.6278.9722 (LNV)
E-mail: nlshaagr@uninet.com.cn
2e e-mail: sha-lnv@minbuza.nl
www.hollandinchina.org/nl/cg/sh-intro.htm
Web (LNV): www.nlpekagr.com

SEOUL

Werkgebied: Republiek Korea en Taiwan
Ir. J.P.N. Damen, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Kyobo Building, 14th floor, 1, Jongno 1-ka
Jongno-gu, Seoel 110-714, Republiek Korea
Postadres: K.P.O. Box 509, Seoel 110-605,
Republiek Korea
Tel.: (00-82) 2.723.4180
Fax: (00-82) 2.723.0283
E-mail: main@lnvseo.org
2e e-mail: seo-lnv@minbuza.nl
www.nlembassy.or.kr

Taipei (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Seoel)

Mw. C.S. Hsiung, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Netherlands Trade and
Investment Office, Agricultural and Food
Department, Rm. B, 5/F Artist Construction
Building, 133 Min Sheng E. Road,
Section 3, Taipei 105, Taiwan
Tel.: (00-886) 2.2713.5760
Fax: (00-886) 2.2713.0194
E-mail: nltaiagr@ntio.org.tw
www.ntio.org.tw/agricultural/index-e.htm

TOKYO

Werkgebied: Japan
Ir. F.L.M. Vossenaar, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Shiba-koen, 3-6-3,
Minato-ku, 105-0011 Tokyo, Japan
Tel.: (00-81) 3.5776.5490 (LNV)
Fax: (00-81) 3.5776.5500 (LNV)
E-mail: nltokagr@ma.neweb.ne.jp
2e e-mail: tok-lnv@minbuza.nl
www.oranda.or.jp

EUROPESE UNIE

Athene (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Boekarest)

Mw. M. Plessas-Schallenberg,
Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Leoforos Vassileos Konstantinou 5-7,
Athene 106-74, Griekenland
Tel.: (00-30) 2.107.254.960
Fax: (00-30) 2.107.254.907
E-mail: ath-agr@dutchmail.gr
2e e-mail: ath-lnv@minbuza.nl
www.mfa.nl/ath

BERLIJN

Werkgebied: Duitsland, Zwitserland
Dr. T.C. de Groot, LNV-Raad
Mw. Mr. S.M.C. Deepen, LNV-Attachée
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Klosterstrasse 50,
10179 Berlin, Duitsland
Tel.: (00-49) 30.2095.6480 (LNV)
Fax: (00-49) 30.2095.6481 (BZ)
E-Mail: bln-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.de

BOEDAPEST

Werkgebied: Hongarije, Slovenië, Oostenrijk
Ir. J.A. Landstra, LNV-Raad
Drs. A.E. Braam, Raad voor Veterinaire
aangelegenheden
Veterinair Werkgebied: Hongarije,
Bulgarije, Macedonië, Roemenië, Slovenië,
Slowakije, Tsjechië en Turkije
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Fuge utca 5-7, (2e district),

Turkey Trade Award 2007

Komend najaar zal NETUBA, Netherlands Turkey Business Association, wederom de *Turkey Trade Award* uitreiken. De prijs is bedoeld voor een bedrijf of persoon die op een opmerkelijke wijze heeft bijgedragen aan de

handels- en/of investeringsrelatie tussen Nederland en Turkije. Men kan zich kandidaat stellen via een aanmeldingsformulier. Dat is verkrijgbaar bij Bert Prins, NETUBA, e-mail bprins@nchnl.nl, tel. 070 -344 15 54.

1022 Boedapest, Hongarije
Postadres: P.O. Box 56,
1388 Boedapest, Hongarije
Tel.: (00-36) 1.3366.380 (LNV)
Fax: (00-36) 1.3266.238 (LNV)
E-mail: nlboeagr@pronet.hu
2e e-mail: bdp-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.hu

BOEKAREST

Werkgebied: Roemenië,
Bulgarije, Griekenland
Ir. Ing. M.Y. Brouwer, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Aleea Alexandru 20, Sector 1,
011823 Boekarest, Roemenië
Tel.: (00-40) 21.231.5657 (LNV)
Fax: (00-40) 21.231.6373 (LNV)
E-mail: nlbkragr@olanda.kappa.ro
2e e-mail: bkr-lnv@minbuza.nl
www.olanda.ro/

Sofia (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Boekarest)

Mw. D.H. Milenkova, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Oborishte 15, 1504 Sofia, Bulgarije
Postadres: P.O. Box 91, 1000 Sofia, Bulgarije
Tel.: (00-359) 2.8160.380 (LNV)
Fax: (00-359) 2.8160.381 (LNV)
E-mail: nlsofagr@bulpost.net
2e e-mail: sof-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.bg/

BRUSSEL

Werkgebied: België, Luxemburg
Jhr. mr. ing. K.H.A. von Chrismar, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, H. Debrouxlaan 48,
1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1550 (LNV)
Fax: (00-32) 2.679.1780 (LNV)
E-mail: nlbruaagro@euronet.be
2e e-mail: brn-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassade.be

KOPENHAGEN

Werkgebied: Denemarken, Estland,
Finland, Noorwegen, IJsland, Zweden
Dhr. H.H. Schipper, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Toldbodgade 33,
DK 1253 Kopenhagen K, Denemarken
Tel.: (00-45) 33.707.218
Fax: (00-45) 33.140.350
E-mail: nlkopagr@newmail.dk
2e e-mail: kop-lnv@minbuza.nl
www.nlembassy.dk

LONDEN

Werkgebied: Verenigd Koninkrijk, Ierland
Drs. G.G.J. Thissen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 38, Hyde Park Gate,
Londen SW7 5DP, Verenigd Koninkrijk
Tel.: (00-44) 20.7590.3279/76/77/80
Fax: (00-44) 20.7581.5276
E-mail: nltonagr@netherlands-
embassy.org.uk
2e e-mail: lon-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.org.uk/

MADRID

Werkgebied: Spanje, Marokko, Portugal
Mr. C.J. Heringa, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Avenida del Comandante
Franco 32, 28016 Madrid, Spanje
Tel.: (00-34) 91.353.7521/20 (LNV)
Fax: (00-34) 91.353.7567 (LNV)
E-mail: nlmadagr@telefonica.net
2e e-mail: mad-lnv@minbuza.nl
www.embajadapaisesbajos.es

Lissabon (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Madrid)

Mw. A.P. Paiva Geadas,
Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Avenida Infante Santo

43-50, 1399-011 Lissabon, Portugal
Tel.: (00-351) 21.391.4919 (LNV)
Fax: (00-351) 21.391.4952 (LNV)
E-mail: nllisagr@netcabo.pt
2e e-mail: lis-lnv@minbuza.nl
www.emb-paisesbaixos.pt

PARIJS

Werkgebied: Frankrijk, Algerije
Mw. drs. M.A.J. Vaes, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 7-9 Rue Eblé,
75007 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4062.3353 (LNV)
Fax: (00-33) 1.4062.3452 (LNV)
E-mail: agriculture@amb-pays-bas.fr
2e e-mail: par-lnv@minbuza.nl
www.amb-pays-bas.fr

PRAAG

Werkgebied: Tsjechië, Slowakije
Mw. Ir. P.M.B. de Vries-Van Loon, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Gotthardska 6/27,
160 00 Praag 6, Bubeneč, Tsjechië
Tel.: (00-420) 233.015.218
Fax: (00-420) 233.015.257 (LNV)
E-mail: nlpraagr@ti.cz
2e e-mail: pra-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.cz

ROME

Werkgebied: Italië
Mw. drs. C.W. Zwitser, LNV-Attaché
Mw. drs. H. van Rootseelaar,
Agricultural assistant
Mw. M. Sipman, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Via Michele Mercati 8,
00197 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.3228.6224 (LNV)
Tel.: (00-39) 06.3228.6001 (BZ)
Fax: (00-39) 06.3228.6249 (BZ)
E-mail: nlromagr@tuttupmi.it
2e e-mail: rom-lnv@minbuza.nl
www.olanda.it/

WARSCHAU

Werkgebied: Polen, Letland, Litouwen
Drs. ing. A.W. Verhey, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Ul. Kawalerrii 10,
00 468 Warschau, Polen
Tel.: (00-48) 22.559.1269
Fax: (00-48) 22.840.2634
E-mail: nlwaragr@ikp.pl
2e e-mail: war-lnv@minbuza.nl
www.nlembassy.pl

MIDDEN-OOSTEN

ABU DHABI

Werkgebied: Verenigde Arabische Emiraten,
Saoedi-Arabië, Iran
Ir. G.T.A. de Vent, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Apt. 602 Al Masaood Tower Building, Shelkh
Hamdan Street, Abu Dhabi,
Verenigde Arabische Emiraten.
Postadres: P.O.Box 46560, Abu Dhabi,
Verenigde Arabische Emiraten.
Tel.: (00-971) 2.632.0712 (LNV)
Fax: (00-971) 2.632.0198 (LNV)
E-mail: abu-lnv@minbuza.nl

Dubai (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Abu Dhabi)

Mw. S. Kadri, Agricultural Assistant
Bezoekadres: Consulaat-Generaal Dubai
ABN-Amro Building
Khalid Bin Waleed Road, Bur Dubai, U.A.E.
Postadres: P.O. Box 7726, Dubai, U.A.E.
Tel.: (00-971) 4.3528700/3511313
(ext. 112) (BZ)
Fax: (00-971) 4 3510502 (BZ)
E-mail: dba-lnv@minbuza.nl

Riyadh (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Abu Dhabi)

Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Diplomatic Quarter, Riyadh,
Saoedi-Arabië
Dhr. M.M. el Bahaie, Agricultural assistant
Postadres: P.O.Box 94307, Riyadh 11693,
Saoedi-Arabië
Tel.: (00-966) 1 488 1093/2501 (LNV)
Fax: (00-966) 1 488 1519 (LNV)
E-mail: riy-lnv@minbuza.nl
www.holland.org.sa

Teheran (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Abu Dhabi)

Dhr. M. Shafeghati, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Darrous Shahrzad Boulevard, Kamasaei Street,
211 East Lane 33, 19498 Teheran, Iran
Postadres: P.O. Box 11365-138, Teheran, Iran
Tel.: (00-98) 21.2255.5094 (LNV)
Fax: (00-98) 21.2256.0213 (LNV)
E-mail: teh-lnv@minbuza.nl
www.mfa.nl/teh

KAIRO

Werkgebied: Egypte, Jordanië,
Libanon, Syrië
Ir. H.L.M. van Wissen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 18, Hassan Sabri Street, 11211
Zamalek, Kairo, Egypte
Tel.: (00-202) 736 38 63 / 739 55 712/3
Fax: (00-202) 736 09 36
E-mail: nlkaiagr@hollandemb.org.eg
2e e-mail: kai-lnv@minbuza.nl
www.hollandemb.org.eg

OVERIG EUROPA

ANKARA

Werkgebied: Turkije, Israël,
Palestijnse Gebieden
Mw. drs. C.J.M. Konsten, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Turan Günes Bavari 7.
Cadde no. 3, Yildiz 06550 Ankara, Turkije
Tel.: (00-90) 312.409.1860 (LNV)
Fax: (00-90) 312.409.1892 (LNV)
E-mail: nlankagr@superonline.com
2e e-mail: ank-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.org.tr
Web (LNV): www.nlankagr.com

KIEV

Werkgebied: Oekraïne, Armenië,
Azerbeidzjan, Georgië, Moldavië
Ir. A.A. Verhagen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Kontraktova Ploscha 7,
01901 Kiev, Oekraïne
Tel.: 0900-1523 (alleen vanuit Nederland)
of (00-380) 44 490 82 23 (LNV)
Fax: (00-380) 44.490.8266 (LNV)
E-mail: kievagrnl@ukr.net
2e e-mail: kie-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.ua

MOSKOU

Werkgebied: Rusland, Kazachstan,
Oezbekistan, Wit-Rusland
Ir. M. Overheul, LNV-Raad
Mw. L.K. Birkman, MA, LNV-Attaché
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Tverskoj Blvd. 14/1, 5th Floor,
125009 Moskou, Rusland
Postadres: Kalashny Pereulok 6,
13100 Moskou, Rusland
Tel.: (00-7) 495.797.2946
Fax: (00-7) 495.797.2905
E-mail: moslnv@sovintel.ru
2e e-mail: mos-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.ru

ZAGREB

Werkgebied: Bosnië-Herzegovina, Kroatië,
Servië-Montenegro
Mr. O.B.M. Meuffels, LNV-raad
Mw. D. Budimir, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der

Nederlanden, Medvescak 56,
10000 Zagreb, Kroatië
Tel.: (00-385) 1.464.2220 (LNV)
Fax: (00-385) 1.464.2221 (LNV)
E-mail: zag-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.hr

Belgrado (LNV-steunpunt, valt onder LNV-bureau Zagreb)

Mw. M. Mirkovic, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Simina 29, 11000 Belgrado,
Servië-Montenegro
Postadres: Postfach 489, 11001 Belgrado
Tel.: (00-381) 11.202.39.80
Fax: (00-381) 11.202.39.99
E-mail: nlgovbel@eunet.yu (tijdelijk)
2e e-mail: bel-lnv@minbuza.nl
www.nlembassy.org.yu

PERMANENTE VERTEGENWOORDIGINGEN LNV BIJ INTERNATIONALE ORGANISATIES

BRUSSEL PV-EU

Mr. G.P.G. Kunst, LNV-Raad
Drs. A.M. Akkerman, Raad voor
Veterinaire Aangelegenheden
Mw. Drs. S.J.C.W. Bont, LNV-Attaché
Drs J.J.M. Paardkoper, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de Europese Unie,
H. Debrouxlaan 48, 1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1545/1546 (LNV)
Fax: (00-32) 2.679.1776 (LNV)
E-mail: bre-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassade.be
Tevens belast met procurement-aangelegen-
heden in het kader van de ontwikkelings-
fondsen van de EU.

GENÈVE PV-WTO

Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de WTO
(Wereldhandelsorganisatie) en andere -
internationale organisaties te Genève
(UNCTAD, UNEP, WHO, WIPO/UPOV)
Mr. M.P.C. Huige, LNV Raad
Postadres: C.P. 196, 1211 Genève 20 CIC,
Zwitserland
Tel.: (00-41) 22.748.1822/08 (LNV)
Fax: (00-41) 22.748.1828 (BZ)
E-mail: nlgevagr@bluewin.ch
2e e-mail: rien.huige@minbuza.nl

PARIJS PV-OESO

Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de OESO (Organisatie
voor Economische Samenwerking en
Ontwikkeling)
Ir. A.J.A. van Royen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: 12-14 Rue Octave Feuillet,
75116 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4524.9971
Fax: (00-33) 1.4524.9938
E-mail: nlpaagro@fr.oleane.com
2e e-mail: pao-lnv@minbuza.nl

ROME - PV ROME

Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de VN-organisaties voor
voedsel en landbouw
Drs. E. Wermuth, Buitengewoon en
Gevolmachtigd Ambassadeur, Permanent
Vertegenwoordiger
Dr. T.R.G. van Banning, Ambassaderaad,
Plv. Permanent Vertegenwoordiger
Mw. Drs. A. Swalef, Tweede Secretaris
Post/Bezoekadres: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de VN-organisaties voor
voedsel en landbouw, Via delle
Terme Deciane 6, 00153 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.574.0306/ 2326
Fax: (00-39) 06.574.4927
E-mail: nlrofagr@netherlandspermrep.it
2e e-mail: rof@minbuza.nl

Activiteitenkalender

Pioneers in international business

Programma Bilaterale Economische Samenwerking van de directie Industrie & Handel

Onderstaande activiteiten zijn op alfabetische volgorde gerangschikt per regio en per land.

Regio/land	Periode 2007	Activiteit	Inlichtingen uitvoering	Inlichtingen markt
Amerika				
Mexico	5 - 7 juni	Alimentaria Mexico te Mexico City, voedingsmiddelen-vakbeurs (Hollandpaviljoen met displayvitrines)	Ing. J. Porte 070 378 44 28	Ing. J. Porte 070 378 44 28
Verenigde Staten	12 - 15 oktober	PMA Fresh Summit te Houston, vakbeurs voor AGF, sierteelt en toeleverende industrie (Hollandpaviljoen)	Mw. J.M. de Muynck 070 378 42 35	Ir. O.T.J. Stiekema 070 378 56 64
Azië/Oceanië				
China	21 - 23 juni	International Dairy Expo te Nanjing, melkveehouderijbeurs (Hollandpaviljoen)	LNV-bureau 00 86 10 85 32 02 60	Drs.R.W.C. van den Bergh 070 378 42 46
	5 - 7 september	Sweets China i.c.m. World of Food te Shanghai, zoetwaren- en voedingsmiddelenbeurs (Hollandpaviljoen)	A. P. van Balen 070 378 41 68	Drs. R.W.C. van den Bergh 070 378 42 46
India	7 - 11 mei	Spreekdagen (werkgebied Bhutan, India, Sri Lanka, Nepal) te Den Haag	EVD 070 778 83 88	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
Maleisië	3 - 7 september	Spreekdagen (werkgebied Maleisië, Filippijnen) te Den Haag	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
Thailand	23 - 27 mei	Thaifex te Bangkok, voedingsmiddelenbeurs (Hollandpaviljoen)	Ing. J.P. Schenk 070 378 41 69	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
Vietnam	Juni	Vietfish te Ho Chi Minhstad, visserijbeurs (infostand LNV-bureau)	LNV-bureau 00 84 4 831 56 05	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
EU				
Denemarken	24 - 26 september	Handelsmissie met individuele matchmaking voedingsmiddelen	Market Link 0046 40 689 19 08	LNV-bureau 0045 33 70 72 18
Duitsland	13 - 17 oktober	Anuga te Keulen, voedingsmiddelenbeurs (Hollandpaviljoen en LNV-businesslounge met ministands)	NCH 070 344 15 86	LNV-bureau 00 49 30 20 95 64 80
Frankrijk	18 - 22 juni	Spreekdagen (werkgebied Frankrijk, Algerije) te Den Haag, i.c.m. Italië	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	LNV-bureau 00 33 1 40 62 33 53
Hongarije	18 - 22 juni	Spreekdagen (werkgebied Hongarije, Slovenië, Oostenrijk) te Den Haag, i.c.m. Polen en Tsjechië	EVD 070 778 83 88	A. Veldhuizen MBA 070 378 47 17
Italië	18 - 22 juni	Spreekdagen (werkgebied Italië) te Den Haag, i.c.m. Frankrijk	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	LNV-bureau 00 39 06 32 28 62 24
Ierland	10 - 12 september	Oriëntatiemissie voedingsmiddelen te Dublin	NITC 020 421 74 00	LNV-bureau 00 44 20 75 90 32 79
Polen	18 - 22 juni	Spreekdagen (werkgebied Polen, Letland, Litouwen) te Den Haag, i.c.m. Hongarije en Tsjechië	EVD 070 778 83 88	A. Veldhuizen MBA 070 378 47 17
Tsjechië	18 - 22 juni	Spreekdagen (werkgebied Tsjechië, Slowakije) te Den Haag, i.c.m. Hongarije en Polen	EVD 070 778 83 88	A. Veldhuizen MBA 070 378 47 17
Nederland	9 - 12 oktober	Hortifair te Amsterdam-RAI, tuinbouwbeurs (informatiestand)	Mw. J.M. de Muynck 070 378 56 64	
Overig Europa				
Kroatië	11 - 15 juni	Spreekdagen (werkgebied Bosnië-Herzegovina, Kroatië, Servië-Montenegro) te Den Haag	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Mw. drs. A.J. Middleton 070 378 54 66
Oekraïne	14 - 18 mei	Spreekdagen (werkgebied Oekraïne, Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Moldavië) te Den Haag, i.c.m. Rusland	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Dr. E.J. Krajenbrink 070 378 51 40
Rusland	14 - 18 mei	Spreekdagen (werkgebied Rusland, Kazachstan, Oezbekistan, Wit-Rusland) te Den Haag, i.c.m. Oekraïne	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Dr. E.J. Krajenbrink 070 378 51 40
Turkije	10 - 14 september	Spreekdagen (werkgebied Turkije, Israël, Palestijnse Gebieden) te Den Haag	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	LNV-bureau 00 90 312 409 18 60
	6 - 9 december	Growtech te Antalya, tuinbouwbeurs (infostand LNV-bureau)	LNV-bureau 00 90 312 409 18 60	Mw. mr. G.G.R. Blom 070 378 56 65

april 2007

Onder dit motto werkt het Ministerie van LNV aan veilig, verantwoord geproduceerd voedsel en een vitale natuur. Het platteland moet economisch gezond blijven, met behoud van landschap en cultuur. Ten slotte wil LNV de internationale concurrentiekracht van de agrarische sector versterken, met

maatschappelijk verantwoord ondernemen als uitgangspunt. LNV heeft anderen nodig om dit te realiseren. Alle betrokkenen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Transparante besluitvorming is daarbij voorwaarde. LNV geeft richting, stelt waar nodig kaders, stimuleert en financiert.

Voedsel en groen
van internationale klasse